

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2022

PETR VALÁŠEK

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra profesní přípravy

**Metodika činnosti Policie České republiky
při situaci AMOK ve vybraných měkkých
cílech**

Diplomová práce

**Methodology of the activities of the Police of the Czech Republic in the
AMOK situation in selected soft targets
Master thesis**

VEDOUCÍ PRÁCE
PaedDr. Ing. Jan Zelinka Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. Petr Valášek

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Dolní Řasnici, dne 17. 2. 2022

Bc. Petr VALÁŠEK

ANOTACE

Cílem této práce je v rámci možností a zadaného rozsahu vytvořit metodiku činností Policie ČR se zaměřením na činnosti prvosledových hlídek a dalších policistů, kteří se v případě útoků aktivního útočníka na vybraných měkkých cílech podílí na eliminaci útočníka, na zmírnění škod a následků jeho útoku. Rozborem případů z minulosti, platných metodik a právních předpisů navrhnout řešení možných situací a efektivní využití dostupných prostředků a technologií pro provádění zákroků a tím minimalizovat možné škody. Dále upozornit na případné nedostatky činností Policie ČR a dalších subjektů, které se na ochraně měkkých cílů mohou podílet, nebo se podílet na minimalizaci škod v případě útoku aktivního útočníka.

KLÍČOVÁ SLOVA

aktivní útočník * aktivní střelec * amok * útok * měkké cíle* prvosledová hlídka

ANNOTATION

Goal of this thesis is to create, within the possibilities and length of this thesis, summary of the methodology of the Czech Police with a focus on the activities of first-line patrols and other police officers, who participate in the elimination of the attacker on selected soft targets. This would be done by analyzing cases from the past, valid methodologies and legal regulations, resulting in solutions to possible situations and effective use of available resources and technologies for the implementation of interventions and thus minimize possible damages. Furthermore, to draw attention to possible shortcomings in the activities of the Police of the Czech Republic and other subjects that may participate in the protection of soft targets, or participating in minimizing damage in the event of an attack by an active attacker.

KEYWORDS

active striker * active shooter * amok * attack * soft targets * first-line patrol

Obsah

Úvod.....	6
Teoretická část.....	8
1. Pojmy.....	8
2. Specifikace situace Amok.....	12
3. Analýzy případů útoků aktivního útočnicka ve světě.....	14
3.1. Útok na Hight school v Columbine v Coloradu, USA v roce 1999.....	14
3.2. Útoky v Norsku v roce 2011 – Breivik.....	15
3.3. Útok na redakci Charlie Hebdo v Paříži, Francie v roce 2015.....	17
3.4. Útok kamionem na vánočních trzích v Berlíně, Německo v roce 2016.....	17
3.5. Střelba v Christchurch, Nový Zéland v roce 2019.....	18
3.6. Útok ve Vídni, Rakousko v roce 2020.....	19
3.7. Útok na státní universitě v Permu, Rusko v roce 2021.....	20
3.8. Analýza uvedených případů.....	21
4. Analýzy případů útoků aktivního útočnicka v České republice.....	23
4.1. Napadení studentů ve škole ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014.....	23
4.2. Střelba v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015.....	24
4.3. Střelba ve Fakultní nemocnici Ostrava v roce 2019.....	25
4.4. Vývoj současné situace v ČR.....	25
5. Vyhodnocení situace na základě událostí ve světě i v ČR.....	29
Praktická část.....	33
6. Prostředky a technologie používané prvosledovými hlídkami Policie ČR.....	33
6.1. Výzbroj.....	33
6.2. Karty měkkých cílů.....	36
6.3. Návrh využitelnosti karty měkkého cíle pro jednotlivé složky Policie ČR.....	39
7. Metodika činnosti Policie ČR v oblasti ochrany měkkých cílů a na místě zákroku.....	41
7.1. Prvosledová hlídka.....	41
7.2. Velitel zákroku.....	46
7.3. Druhosledová hlídka.....	48
7.4. Ostatní subjekty.....	49
7.5. Shrnutí - Rychlá reakce.....	51
8. Příkladová studie činnosti Policie ČR při nácviku útoku na měkký cíl.....	53
8.1. Námet cvičení.....	53
8.2. Cíl cvičení.....	54

8.3. Materiální zabezpečení	54
8.4. Objekt	55
8.5. Účastníci cvičení	55
8.6. Scénář řešení situace.....	58
8.7. Vyhodnocení.....	63
9. Diskuze.....	64
Závěr	68
Seznam použité literatury	73
Seznam zkratk.....	78

Úvod

Bezpečnostní situace ve světě i v České republice se neustále vyvíjí na základě objektivních a subjektivních faktorů. Boj s terorismem a extrémismem je prioritním úkolem bezpečnostních složek a za současné situace, s rozvojem technologií, komunikačních prostředků a dopravy, jsou pro osoby, které chtějí útočit na zájmy společnosti chráněné zákony, tyto možnosti nepřeborné. V posledních letech došlo k řadě teroristických útoků, které se svojí podstatou, použitými prostředky a cíli posunuly do zcela nové sféry. Nedávné teroristické útoky nemají za prioritní cíl pouze zastrašit protivníka, prosadit zájmy určité skupiny, ať již politické, náboženské nebo jiné, formou únosů osob nebo dopravních prostředků, bombových útoků či vydíráním, ale jejich podstatou je zabít nebo zranit co nejvíce osob, a to pomocí všech dostupných zbraní a prostředků, pomocí pečlivě připravených jedinců nebo malých skupin a tím působit teror a takzvaně přenést boj na domácí půdu.

Zatímco v minulosti byl zřejmý rozdíl mezi situací Amok a teroristickým útokem, přičemž při Amoku jsou cílem civilní osoby, kdy veškerá činnost útočnicka směřuje k tomu, aby zranil nebo usmrtil co největší počet osob, při teroristickém útoky byly civilní osoby pouze prostředek k dosažení cíle. Tyto rozdíly byly v současnosti setřeny, o čemž svědčí řada teroristických útoků po celém světě.

I když cílem této práce je v první řadě poukázat na možnosti řešení situace Amok a boje proti aktivnímu útočnickovi, jak již bylo výše uvedeno, lze tyto činnosti vztahovat ve své podstatě i na teroristické útoky, které se situaci Amok nejen přiblížily, ale ve své podstatě útočníci smazali pomyslnou hranici mezi nimi.

Již ve své bakalářské práci jsem uváděl, že situace Amok není fenoménem dnešní doby nebo bezpečnostní problém posledních několika let. Jedním z prvních písemně dobře zdokumentovaných případů byl útok na základní školu v Bath Township v Michiganu, kdy Andrew Kehoe v roce 1927 směřoval vůči

žákům a personálu školy svoji agresi pomocí výbušnin, kterými v době výuky usmrtil čtyřicet čtyři osob a dalších padesát osm zranil.¹

V průběhu doby došlo po celém světě k řadě amokových situací, při kterých bylo usmrceno a zraněno mnoho osob. Bezpečnostní složky se s těmito situacemi musely potýkat každá svým způsobem, některá úspěšně, jiná méně a v některých případech došlo k úplnému selhání jejich činnosti.

Pro všechny amokové situace je totiž typické chování pachatele, který se často po delší dobu pečlivě připravuje ke svému dobře naplánovanému a promyšlenému činu, jehož cílem je usmrcení nebo zranění co největšího počtu lidí. Za tímto účelem si opatřuje zbraně a výbušniny, plánuje svůj čin a svoji agresi směřuje vůči skupině obyvatel, které se nemohou bránit vůbec nebo minimálně. Toto své chování navíc dokáže skrývat před okolím až do poslední chvíle a pokud existují příznaky toho, že se k takovému činu chystá, bývaly v minulosti často přehlédnuty, podceněny nebo ignorovány.

V této práci se v teoretické části v jednotlivých kapitolách věnuji výkladu pojmů souvisejících se situací Amok, případy, které se odehrály v České republice i v zahraničí, činnostmi bezpečnostních složek a dalších orgánů při těchto situacích a vývojem současné situace ve světě a v České republice. V praktické části se pak na základě analýz z teoretické části věnuji možnostem, jak může v těchto situacích Policie České republiky (dále jen Police ČR) postupovat, včetně spolupráce s dalšími subjekty, případně jakých prostředků může Policie ČR využít, aby v případě, že k této situaci v budoucnu dojde, byly škody na životech a zdraví osob a na majetku co nejmenší. Stěžejní pak je příkladová studie metodiky činnosti Police ČR, ve které uvádím, jakým způsobem by mělo být prováděno komplexní cvičení ve vybraném měkkém cíli, kdy toto cvičení by mělo být součástí preventivních opatření, které mohou zásadně přispět ke zvýšení bezpečnosti a k minimalizaci škod při útoku aktivního útočníka na měkký cíl.

¹ HOLUBOVÁ, Michaela, Andrew Kehoe: Na školní masakr se připravuje celý rok! *Epochplus* [online] 10.9.2016 [cit. 19.1.2021]. Dostupné z: <https://epochplus.cz/andrew-kehoe-na-skolni-masakr-se-pripravuje-cely-rok/>

Teoretická část

1. Pojmy

V úvodu této práce považuji za důležité vysvětlit pojmy, které jsou v průběhu práce použity, a které se vyskytují nejen v použité odborné literatuře a právních předpisech, ale se kterými se lze setkat i veřejně, například ve zpravodajských relacích médií. Vzhledem k bezpečnostní situaci ve světě i v České republice jsou nejčastěji používány termíny Amok, Aktivní střelec a Prvosledová hlídka. Široká veřejnost bohužel často netuší, co se za uvedenými pojmy skrývá nebo v jakém kontextu jsou zmiňovány. V definicích těchto pojmů jsou dále používány výrazy a další pojmy, které zde budou také blíže vysvětleny.

Amok je termín, který se používá především v policejní mluvě a přešel díky medializaci do povědomí lidí, a který ukazuje na zkratkovitost jednání aktivního střelce v těchto případech protiprávního jednání.

Aktivní střelec je nebezpečný pachatel, který se rozhodl použít zbraň proti jiným osobám k vybití agrese nebo k dosažení svých cílů. Obvykle se jedná o jednotlivce, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Pachatel nemá žádné zábrany a jedná s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob.²

Nebezpečný pachatel je termín, který není přesně právně vymezen, ale z výkladu zákona o Policii ČR č. 273/2008 Sb. a dle metodické příručky č. 1/2017 ředitele Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky je jím třeba rozumět zejména pachatele závažnějších trestných činů proti životu a zdraví osob, ozbrojeného pachatele, pachatele jiného závažného trestného činu, pokud ho policista přistihne při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté, nebo pachatel, kterého z jiných závažných důvodů policista vyhodnotí v konkrétní situaci jako zvláště nebezpečného pro život či zdraví jiných osob. Jde tedy v zásadě o pachatele, který představuje natolik závažnou hrozbu pro život či zdraví, že možnost, že takový pachatel bude střelbou zakročujícího policisty těžce zraněn

² STČ – 14/IZS *Amok-útok aktivního střelce* [online]. HZS ČR, dokumentace IZS, Typové činnosti [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

nebo dokonce usmrcen, je z hlediska zájmu společnosti přijatelnější, než možnost nezakročení proti takovému pachateli.³

Prvosledová hlídka je vícečlenná policejní hlídka, složená z příslušníků Policie ČR služebně zařazených nejčastěji na obvodních nebo místních odděleních, odděleních hlídkové služby nebo pohotovostních motorizovaných jednotek, vybavených zbraněmi skupinového vyzbrojení, vycvičených k zákrokům v situaci AMOK a při výkonu služby takto označených v informačním systému Kniha instruktáží.⁴

Druhosledová hlídka je vícečlenná policejní hlídka složená z příslušníků Policie ČR ze základních útvarů vybavená zbraněmi osobního vyzbrojení, která doráží na místo incidentu v době, kdy již probíhá zákrok prvosledové hlídky a plní úkoly stanovené velitelem zákroku.

Zbraní se rozumí především zbraň střelná, ale může se jednat i o zbraň bodnou nebo sečnou nebo jakýkoliv předmět, kterým je možné učinit útok proti tělu důraznější, včetně výbušnin a speciálních výbušných předmětů.⁵

Zbraní osobního vyzbrojení se rozumí krátká zbraň jednotlivce, příslušníka Policie ČR. Počty a druhy (typy) zbraní osobního vyzbrojení jsou vymezeny ve schválené systemizaci služebních zbraní a munice.

Zbraní skupinového vyzbrojení se rozumí dlouhé zbraně určené pro vyzbrojení policistů u útvaru policie nebo jeho organizačního článku, přičemž počty a typy

³ Metodická příručka č. 1/2017 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k používání donucovacích prostředků a zbraně příslušníky Policie České republiky [online]. PP ČR, ředitelství služby pořádkové policie: Sběrka interních aktů řízení, [cit. 28. 1. 2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

⁴ Pokyn PP č. 130/2020 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti [online]. PP ČR, policejní prezident: Sběrka interních aktů řízení, [cit. 18. 1. 2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v posledním znění, zákon č. 40/2009 Sb. v posledním znění

zbraní skupinového vyzbrojení jsou vymezeny systemizací služebních zbraní a munice. Převážně se jedná o zbraně Heckler a Koch - MP5, Heckler a Koch - MP7, Heckler a Koch - G36 a zbraně Steyr AUG.⁶

Eliminace aktivního střelce je neodkladný policejní zákrok vedoucí ke zneškodnění aktivního střelce. Zneškodněním se rozumí jakékoliv zamezení jeho protiprávního jednání formou zajištění, zadržení, paralyzujícího zranění nebo usmrcení. Eliminace má tři fáze - vyhledání, identifikaci a provedení eliminace.

Bezpečnostní uzávěry jsou stanoviště řízeného vstupu a výstupu v uzavřené zóně, kde nastala situace Amok. Zpravidla bývají umístěny na komunikacích a přístupových cestách tak, aby bylo možné provést odklon dopravy mimo vytýčenou zónu a byl pod dohledem pohyb osob a složek integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) v této zóně.

Vnitřní (nebezpečná) zóna je prostor bezprostředního ohrožení života útokem aktivního střelce. V této zóně se soustřeďují a pohybují výhradně síly a prostředky Policie ČR, které zabezpečují eliminaci aktivního střelce. Bez svolení velitele zásahu je vstup do tohoto prostoru zakázán.

Vnější zóna je prostor vymezený pro vedení zásahu, zde se omezuje volný pohyb osob a dopravních prostředků. Prostor této zóny je vymezen hranicí vnější zóny. Soustřeďují se zde síly a prostředky složek IZS, které nezabezpečují eliminaci aktivního střelce, ale podílejí se na zvládnutí celé situace a minimalizaci vzniklých škod.

Kontrolní stanoviště je místo kontrolovaného vstupu do nebezpečné zóny. Může být zřízeno na komunikaci, přístupové cestě nebo u vstupu do budovy.

⁶ ZPPP č. 156/2008 o zabezpečení, přidělování a nošení služebních zbraní, střeliva a munice v Policii České republiky [online]. PP ČR, policejní prezident: Sbírka interních aktů řízení, [cit. 18. 1. 2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

Nástupní prostor složek IZS - prostor uvnitř vnější zóny určený k soustředění sil a prostředků složek integrovaného záchranného systému.⁷

Vyhledávací mód je postup prvosledové hlídky, pro který je příznačný pomalejší taktický postup s prohledáváním všech prostor, kde by se mohl pachatel nacházet nebo skrývat.

Kontaktní mód je postup prvosledové hlídky, v němž hlídka již zná přibližnou polohu pachatele na základě slyšené střelby, výpovědí osob nebo s pachatelem navázala vizuální kontakt. V tomto módu se hlídka za dodržení taktických postupů rychle přemísťuje k pachateli, neprohledává okolní prostory a snaží se vázat pozornost pachatele na sebe a následně pachatele v co nejkratším čase eliminovat.

Měkký cíl (soft target) není nikde přesně definován, toto označení se používá v rámci komunikace o bezpečnosti pro označení míst s vysokou koncentrací osob a nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům. Může se jednat o školy, obchodní centra, sportovní areály, zdravotnická zařízení a další objekty. Toto je zásadní rozdíl od tzv. tvrdých cílů, označovaných též hard targets, kterými jsou dobře chráněné a střežené objekty (např. některé státní objekty, vojenské objekty, objekty bezpečnostních složek, ale i některé dobře chráněné či střežené nestátní či komerční objekty).⁸

⁷ STČ – 14/IZS *Amok-útok aktivního střelce* [online]. HZS ČR, dokumentace IZS, Typové činnosti [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

⁸ *Ochrana měkkých cílů - Ministerstvo vnitra České republiky*, [online]. MVCR: Bezpečnostní politika [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>

2. Specifikace situace Amok

V průběhu celého dvacátého století jsou zdokumentovány případy, kdy útočníci různého věku, společenského postavení, z různých sociálních vrstev a z různých důvodů napadali ostatní osoby ve svém okolí s cílem co největší počet jich usmrtit. K útokům docházelo a stále dochází po celém světě, různými způsoby a prostředky, a ačkoliv následky byly tragické, nikdy se, navzdory přijatým opatřením, nepodařilo zcela eliminovat rizika útoku. Naopak, s rozvojem průmyslu, dostupností zbraní a informací se násilí, četnost a sofistikovanost útoků stupňuje.

Prvním rysem těchto útoků je aktivní útočník. Tedy osoba nebo skupina osob, které se za použití zbraně nebo zbraní snaží zaútočit na osoby ve svém okolí s cílem je usmrtit nebo alespoň zranit, a které aktivně vyhledávají další potencionální oběti.

Druhým rysem situace Amok je cíl útoku. Jedná se převážně o objekty s nízkou úrovní zabezpečení, takzvané měkké cíle, kde je vysoká koncentrace osob, které nejsou schopné se takovéto brutální formě násilí úspěšně bránit. Cíl si útočník ve většině případů pečlivě vybírá. Jedná se o objekt, ke kterému má nějakou vazbu, zná prostředí nebo se s prostředím včas a v dostatečné míře seznámí. Často jde o objekt nacházející se v okolí útočnickova bydliště, nebo o objekt, který v minulosti z nějakého důvodu navštěvoval. Útok pak plánuje tak, aby v objektu bylo co nejvíce potencionálních obětí.

Třetím charakteristickým rysem je způsob provedení útoku. Ve většině případů se jedná o dopředu naplánovanou akci, na kterou se pachatel pečlivě připravuje. Opatří si zbraně, municí, případně výbušniny a informace k objektu jeho zájmu. Útok bývá načasován tak, aby v objektu nebo v dané lokalitě bylo co nejvíce osob – potencionálních obětí. Samotné provedení útoku je dopředu promyšlené a vyznačuje se vysokou brutalitou s cílem zabít či zranit co největší počet osob. Toto jednání většinou trvá do doby, než je pachatel eliminován policií, spáchá sebevraždu anebo se policii vzdá.

Útočník při svém útoku využívá všechny dostupné prostředky – zbraně, které má možnost si opatřit. Nejčastěji to bývají krátké nebo dlouhé střelné zbraně, sečné a bodné zbraně jako jsou nože, mačety, kopí, dále výbušniny, často

po domácku vyrobené dle návodů dostupných na internetu, úderné předměty jako kladiva, baseballové pálky, tyče, ale došlo i k útokům, které byly provedeny pomocí dostupných dopravních prostředků, kdy útočník vjel s vozidlem do davu osob na veřejně přístupných místech. Tyto zbraně si útočník opatřuje dlouhodobě z dostupných zdrojů, není výjimkou, že je i upravuje, aby vyhovovaly co nejvíce účelu jeho útoku, nebo si je v některých případech sám vyrábí. Nejčastějšími, doma vyrobenými zbraněmi, jsou právě výbušniny. V roce 1964 Walter Seifert v Kolíně nad Rýnem použil při svém útoku na základní škole podomácku vyrobený plamenomet a kopí, kdy zabil deset osob a dalších dvaadvacet zranil. Po svém útoku spáchal sebevraždu.⁹

Útočník často při svém útoku používá kombinaci několika zbraní a výbušnin, aby dosáhl co největšího počtu usmrčených osob. Takto byla použita kombinace střelných zbraní a výbušnin u jednoho z nejznámějších amokových útoků dvacátého století na Hight school v Columbine v Coloradu v roce 1999, který bude blíže popsán v následující kapitole.

⁹ MAJOR, Dan, June 11, 1964: *Guns Do not Kill People; A Flamethrower, a Mace and a Lance Kill People* (Cologne School Massacre), *Hystory & Headlines* [online] 11. 6. 2016 [cit. 19. 1. 2021] dostupné z: <https://www.historyandheadlines.com/june-11-1964-guns-kill-people-flamethrower-mace-lance-kill-people-cologne-school-massacre/>

3. Analýzy případů útoků aktivního útočnicka ve světě

Po celém světě došlo v průběhu dvacátého a jednadvacátého století k řadě útoků, které lze zařadit do situace Amok, a které svým provedením, zbraněmi nebo cíli útoků jsou specifické. V této kapitole se budu věnovat jen některým z nich. Především těm, které byly svojí podstatou charakteristickými amokovými situacemi, ale zároveň byly i něčím zvláštní. Některé z útoků byly označeny za teroristický čin, přesto svojí povahou odpovídají situaci Amok, při které je cílem útočnicka usmrtit nebo alespoň zranit co nejvíce osob.

3.1. Útok na High school v Columbine v Coloradu, USA v roce 1999

Dne 20. dubna 1999 dva studenti této školy Eric Harris a Dylan Klebold, zastřelili dvanáct studentů, jednoho učitele a zranili dalších čtyřadvacet osob. Poté oba spáchali sebevraždu. Svůj útok plánovali přibližně půl roku. Oba dva byli z dobře situovaných rodin a projevovali známky vysoké inteligence. Bohužel měli oba dva ve škole problematické vztahy se spolužáky a byli cílem šikany. Své postoje a názory vůči ostatním spolužákům, ale i učitelům, sdíleli na sociálních sítích, experimentovali s výrobou trubkových bomb a výsledky výbuchů zveřejňovali na internetu. Z deníků obou studentů, které byly později prostudovány, bylo zřejmé, že útočníci svůj čin plánovali do nejmenších detailů. Od výroby a úpravy získaných zbraní, až po oblečení, které si v uvedený den oblékli.

Jejich plánem bylo zabít přes pět set studentů, což mělo být učiněno především pomocí podomácku vyrobených bomb, které rozmístili po škole. Naštěstí k detonaci bomb nedošlo.

Díky výpovědím a technice byl zaznamenán následující sled událostí:

- 11:10 hod. - útočníci Klebold a Harris přijíždí na parkoviště ke škole
- 11:14 hod. - útočníci umisťují bomby v jídelně školy
- 11:17-11:23 hod. - střelba na studenty před kavárnou; dva studenti byli zastřeleni, šest jich bylo zraněno
- 11:24 hod. - první policisté jsou na místě, přestřelka mezi policií a útočníky
- 11:26 hod. - je smrtelně zraněn učitel D. Sanders

- 11:29-11:36 hod. - střelba v knihovně, zemřelo 10 studentů, 12 zraněno
- 11:35 hod. - byla zabita poslední oběť útoku
- 11:36-11:44 hod. - útočníci ničí vybavení školy
- 12:02-12:05 hod. - útočníci střílí z oken na policisty a záchranáře
- 12:08 hod. - oba útočníci spáchají sebevraždu
- 12:08-16:30 hod. - policie prohledává školu, odstraňuje nevybuchlé výbušniny a poskytuje pomoc zraněným

Během útoku se studenti školy snažili zachránit útekem. V tomto jim pomáhal i zmíněný učitel Sanders, který byl útočníky postřelen a později zraněním podlehl. Studenti, kteří zůstali ve škole v učebnách, se schovávali především ve třídách pod lavice. První hlídky policie dorazily na místo incidentu již po čtrnácti minutách, respektive 7 minut po první střelbě. Do školy však policisté nevstoupili. Došlo k přestřelce mezi policisty venku a útočníky uvnitř budovy. Protože hlídky policie zajistily pouze vnější prostory, Harris a Klebold chodili volně v objektu školy a zabíjeli studenty, na které narazili. Nakonec obrátili zbraně proti sobě a oba dva spáchali sebevraždu zastřelením.¹⁰

3.2. Útoky v Norsku v roce 2011 – Breivik

Útoky v Norsku 22. července 2011 se skládaly z bombové exploze ve vládní čtvrti v Oslu, kde bylo zabito 8 lidí, následované přibližně dvě hodiny poté střelbou na ostrově Utøya nedaleko Osla, kde muž převlečený za policistu zastřelil 69 lidí. Pachatelem útoků byl norský občan Anders Behring Breivik, který se při zákroku policie na ostrově bez odporu vzdal. Při svém útoku použil lovecké expanzivní střely typu HP (hollow point), speciálně upravené tak, aby se po zásahu roztříštily a způsobily tak větší zranění.

¹⁰ SMETÁK, Adam, Masakr na Columbine High School aneb den, kdy dvojice mladíků obrátila zbraně proti vlastním spolužákům, *Refresher.cz*, [online], 16. 1. 2016, [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <https://refresher.cz/30791-Masakr-na-Columbine-High-School-aneb-den-kdy-dvojice-mladiku-obratila-zbrane-proti-vlastnim-spoluzakum?gdpr-accept=1>

Hodina pravdy: masakr na střední škole Columbine, Česká televize-ČT 2, vysíláno dne 29. 10. 2008, 50 minut. [cit. 26. 1. 2019]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ltkY__eY-WA

Dne 22. července 2011 okolo 15:30 hod. došlo k explozi výbušniny umístěné ve vozidle v centru města Oslo. Výbuch téměř 1 kg výbušnin v dodávce zabil 8 lidí a několik desítek zranil. Nálož umístěná v dodávce vybuchla poblíž úřadu vlády. Podle pozdějšího šetření norské policie byl základní složkou nálože běžně dostupný dusičnan amonný. K následné střelbě na ostrově Utøya na letním táboře Svazu dělnické mládeže došlo asi dvě hodiny po explozi. Obětmi útoku se stalo 69 lidí ve věku od 14 do 51 let; z toho 66 bylo zastřeleno na místě, 2 zemřeli při pokusu o útěk před útočником, poslední zemřel týden po útoku na následky zranění. Na ostrově se v době útoku nacházelo přibližně 600 lidí, převážně ve věku od čtrnácti do osmnácti let.

Útočník připlul na ostrov v uniformě policisty s legendou kontroly bezpečnostní situace na ostrově. Krátce nato zaslechli účastníci tábora, shromáždění v centru na ostrově, za kopcem první výstřely. Někteří si zprvu mysleli, že jde o žert. Jiní sice střelbu brali vážně, ale nenapadlo je, že by jejím původcem mohl být neznámý muž v policejní uniformě. V domnění, že se blíží jejich záchránce, mu vyběhli vstříc. V následujícím soudním procesu vyšly najevo další skutečnosti.

"Rozhodl jsem se, že půjdu do budovy a zabiju tolik lidí, kolik bude možné," uvedl Breivik při soudním líčení. Breivik vylíčil, jak viděl připlouvat lodě, jejichž posádky pomáhaly utíkajícím a jak po nich střílel. V průběhu svého útoku zavolał na policii cizím mobilním telefonem, protože svůj nemohl najít. Nejdříve se na přetíženou linku nemohl dovolat, nakonec se mu to ale podařilo. Telefonicky chtěl policii sdělit svoji kapitulaci. "Protože mi policie nevolala zpět, usoudil jsem, že mou kapitulaci nepřijali," řekl. Proto se rozhodl dále zabíjet, dokud mu nezavolají. Breivik se u soudu pochlubil, že na internetu přečetl více než 600 návodů na výrobu výbušnin. Vyrobené výbušniny testoval nedaleko své farmy.

Členové norské zásahové jednotky na ostrov dorazili 45 minut poté, co se o „šíleném střelci“ dozvěděli. Breivik zpočátku zvažoval sebevraždu, bojovat

s policií nechtěl, protože ta nebyla cílem jeho útoku. Když uviděl přibližující se policisty, vzdal se jim.¹¹

3.3. Útok na redakci Charlie Hebdo v Paříži, Francie v roce 2015

Dne 7. ledna 2015 v Paříži došlo k útoku na zaměstnance redakce Charlie Hebdo. Bratři Chérif a Saïd Kouachiovi vtrhli do redakce a postříleli zde 12 lidí. Dveře do redakce útočníkům pod pohrůžkou smrti otevřela Corinne Reyová, karikaturistka známá pod přezdívkou „Coco“. Pomocí bezpečnostního kódu otevřela dveře k nic netušícím kolegům. Útočníci měli během daných okamžiků neustále opakovat své požadavky, zmínili i to, že časopis urazil proroka. První výstřely útočníci směřovali na Simona Fieschiho, správce webových stránek časopisu, který seděl u svého stolu. Fieschi masakr přežil. Zatímco bratři Kouachiovi postupovali dál, Reyová se schovala pod stůl, kde se k ní později přidali i někteří kolegové. Někteří zaměstnanci se ukryli na střeše budovy. Při masakru zemřelo 12 lidí, 10 z nich v sídle redakce a další 2 venku. Mezi mrtvými byli i 2 policisté, kdy jeden z nich byl zasažen do krku.¹²

3.4. Útok kamionem na vánočních trzích v Berlíně, Německo v roce 2016

Dne 19. prosince 2016 došlo k útoku na vánočních trzích v Berlíně. Útok se stal na berlínském náměstí Breitscheidplatz, kde se v té době konaly tradiční adventní trhy. Útočník najel s naloženým kamionem do davu lidí. K útoku se druhý den přihlásila teroristická organizace Islámský stát. Zahynulo 12 lidí, dalších 48 bylo zraněno. Pachatel nejprve náměstí s trhy objel dokola a následně ve 20:02 hodin zaútočil. Kamion s návěsem přijel od západu z Kantovy ulice, přes chodník vjel vysokou rychlostí do prostoru vánočních trhů na náměstí plném lidí a davem projel asi 50 až 80 metrů, než se zastavil na kraji Budapešťské ulice.

¹¹ Aktuálně.cz, Rekonstrukce: Krvavý hon na teenagery trval 90 minut - *Aktuálně.cz*. [online]. 24. 7. 2011, [cit. 02. 02. 2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rekonstrukce-krvavy-hon-na-teenagery-trval-90-minut/r~i:article:708277/>

iDnes.cz, Patý den soudu s breivickem, *iDnes.cz*. [online]. 20. 4. 2012, [cit. 02. 02. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/paty-den-soudu-s-breivickem.A120420_121609_zahranicni_aha

¹² iDnes.cz, Do redakce francouzského týdeníku vpadli útočníci, zabili dvanáct lidí, *iDnes.cz* [online], 7.1.2015, [cit. 2.2.2021], Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/pariz-strelba-mrtvi.A150107_121609_zahranicni_bse

Naložen byl 25 tunami ocelových součástí a konstrukcí. Srazil několik stánků a mnoho lidí, zastavil těsně před vánočním stromem. Zastavení kamionu způsobily automatické brzdy, které fungují při silném nárazu. Na náměstí vypukla bezprostředně po události panika.

Pachatelem byl Tunisán Amis Amri, který se před útokem snažil sehnat peníze na nákup automatické zbraně. Protože se mu to nepodařilo, rozhodl se pro útok kamionem, kterého se zmocnil tak, že zavraždil řidiče kamionu. Po útoku z místa činu uprchl. Jeden ze svědků události podezřelého sledoval a informoval policii o jeho pohybu a předal policii popis pachatele.¹³

3.5. Střelba v Christchurch, Nový Zéland v roce 2019

Při střelbě ve dvou mešitách v novozélandském městě Christchurch dne 15. března 2019 zemřelo 50 lidí. Dalších 48 utrpělo zranění. Krátce po incidentu policie zadržela tři muže a ženu. Z vraždy obvinila jednoho z mužů, Brentona Harrisona Tarranta, který si jako střelec natáčel útok na kameru a sdílel video na sociálních sítích. Skupina měla mnoho zbraní a výbušniny.

Těžce vyzbrojený Tarrant vstoupil do mešity Al Noor kolem 13:40 hodin místního času. Svůj útok přenášel živě na sociální síť. V mešitě Al Noor bylo v době útoku okolo 200 lidí. Některým se podařilo včas uprchnout. Přeživší později uvedli: „Když jsme slyšeli první výstřel, mysleli jsme, že jde jen o výpadek elektřiny. Najednou začali lidé utíkat.“ Podle dalšího ze svědků byl jedním ze střelců muž světlé pleti mezi 30 a 40 lety a na sobě měl uniformu. Jedním ze svědků byl i teprve čtrnáctiletý Idris Khairuddin, který byl se svým strýcem v mešitě úplně poprvé. Zrovna se začínali modlit, když uslyšeli několik výstřelů. „Nejprve jsem si myslel, že to byly nějaké stavební práce nebo tak něco. Ale pak lidé najednou začali utíkat a křičet. Lidé padali na zem. Utíkal jsem pryč, co nejvíc jsem mohl, a zastavil se až v Hagley Parku,“ popisoval mladík.

K další střelbě došlo kolem 13:55 hodin místního času v islámském centru v Linwoodu, kde bylo zabito nebo zraněno dalších 10 lidí. Podle očitého svědectví se jednomu z věřících podařilo útočnicka v zápase odzbrojit a donutit ho k ústupu.

¹³ Wikipedie.cz, Útok kamionem na vánočních trzích v Berlíně – *Wikipedie.cz* [online], 26. 1. 2021, [cit. 2. 2. 2021], Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Atok_kamionem_na_v%C3%A1no%C4%8Dn%C3%ADch_trz%C3%ADch_v_Berl%C3%ADn%C4%9B

Přímo při útocích zemřelo 49 lidí. Z obětí na životech bylo 42 z Al Noor a 7 z Linwoodu, Jeden zraněný člověk podlehl zraněním po převozu do nemocnice.

Osmadvacetiletý útočník si vlastní střelbu v mešitě natáčel kamerou a před brutálním činem napsal manifest. Chtěl údajně manifestem také vzkázat, že Nový Zéland nikdy nebude pravým domovem migrantů či uprchlíků. Uvedl, že se inspiroval ultrapravicovým norským atentátníkem Andersem Breivikem.¹⁴

3.6. Útok ve Vídni, Rakousko v roce 2020

K teroristickému útoku ve Vídni došlo dne 2. listopadu 2020. Čtyři lidé byli zabiti a dvacet tři jich bylo zraněno. Kolem 20:00 hodiny se ozvaly první výstřely v Seitenstettengasse v centru Vídně, kde se také nachází hlavní vídeňská synagoga a mnoho kaváren. Obětí se stali dva muži a dvě ženy. Jeden muž zemřel na místě, neboť vrah se k němu ještě vrátil a střílel do něj z pistole. Ostatní podlehl zraněním během noci. Svědkům se během incidentu podařilo natočit mladého vousatého muže s dlouhou automatickou zbraní podobnou útočné pušce AK-47. Po krátké přestřelce na náměstí Schwedenplatz zneškodnili střelce příslušníci zásahové jednotky WEGA poblíž kostela sv. Ruprechta ve 20:09 hodin, tedy asi 9 minut po oznámení střelby na tísňovou linku.

Pachatelem útoku, kterého policie zastřelila, byl dvacetiletý Fejzulai Kujtim, potomek albánských přistěhovalců ze Severní Makedonie. V dubnu 2019 byl vídeňským soudem odsouzen k trestu 22 měsíců vězení za teroristické spolčení, protože se ve skupině jiných mladých muslimů v roce 2018 pokoušel vycestovat do Sýrie, kde se chtěl připojit k organizaci Islámský stát. Byl však zadržen v Turecku a vydán do Rakouska. Jako důvod sympatií k Islámskému státu uvedl, že od Islámského státu očekával lepší život, vlastní byt a samostatný příjem. S verbíři do jednotek Islámského státu se prý setkal ve vídeňské mešitě v roce 2016. V prosinci 2019 byl z vězení podmíněčně propuštěn a byl pod dohledem probačního úředníka specializovaného na deradikalizaci radikálních islámských zločinců. Pod dohledem se choval dobře a na sezení 4 dny před střelbou ve Vídni

¹⁴ iDnes.cz, Útočník zabil v novozélandských mešitách 50 lidí, přes čtyřicet je zraněno, *iDnes.cz* [online], 15. 3. 2019, [cit. 6. 2. 2021], dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/mesita-novy-zeland-christchurch-strelba.A190315_044015_zahranicni_jn

dokonce prý odsoudil islamistické útoky ve Francii z října 2020. Generální ředitel pro veřejnou bezpečnost uvedl, že na sociálních sítích bylo mnoho důkazů o Kujtimově radikalizaci. Díky rychlému zásahu policie a chování osob na místě incidentu nebylo obětí více. Například palestinský imigrant, který byl na místě jako svědek události, poskytl první pomoc zraněnému policistovi a odtáhl jej do bezpečí. Jiný muž natočil mobilním telefonem zblízka zásah policistů, a tím významně přispěl k vyšetřování událostí. Majitel jedné z restaurací, za cenu ohrožení vlastního života, zabarikádoval vstup do svého podniku, a tím ochránil všechny lidi nacházející se uvnitř restaurace.¹⁵

3.7. Útok na státní univerzitu v Permu, Rusko v roce 2021

Dne 18. září 2021 okolo 11:00 hodiny v ruském městě Perm vstoupil osmnáctiletý student Timur Bekmansurov do budovy permské university ozbrojen legálně drženou loveckou puškou a začal střílet po přítomných osobách. Během svého útoku zabil 6 lidí a dalších 24 jich zranil. Přítomní studenti se snažili utéct i tím, že vyskakovali z oken prvního patra budovy školy. Jiní se zabarikádovali ve třídách. Personál školy se zamkl ve svých kancelářích. Škola vyzývala studenty, kteří byli v učebnách, aby se zavřeli a nevycházel z nich. Ti, co byli ve vnějších prostorách, byli vyzýváni, aby areál školy opustili.¹⁶

Na místo incidentu dorazila jako první hlídka dopravní policie, kdy jeden člen hlídky začal organizovat evakuaci osob, zatímco druhý vstoupil do budovy školy. Zde spatřil ozbrojeného muže, který po něm několikrát vystřelil. Policista opětoval palbu a útočníka zranil. Poté co ho zneškodnil, mu poskytl první pomoc. Na místě události bylo nasazeno 25 jednotek rychlé záchranné služby. Některá

¹⁵ Wikipedia.org, Teroristický útok ve Vídni 2020 – *Wikipedia.org*, [online]. 15. 3. 2019, [cit. 6. 2. 2021],
Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Teroristick%C3%BD_%C3%BAtok_ve_V%C3%ADdni_2020

SeznamZpravy.cz, Ve Vídni zabíjel 20letý muž předčasně propuštěný z vězení. Chtěl k IS, *SeznamZpravy*. [online]. 2. 11. 2020, [cit. 06. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pri-utoku-na-synagogu-ve-vidni-byl-vazne-zranen-policista-127276>

¹⁶ Deník.cz. VIDEO: Střelba na škole v Rusku. Zemřelo několik lidí, studenti skákali z oken, *deník.cz* [online]. 20. 9. 2021, [cit. 30. 9. 2021], Dostupné z: Zdroj: https://www.denik.cz/ze_sveta/rusko-univerzita-strelba-mrtvi-20210920.html

zranění byla způsobena nikoliv střelcem, ale snahou studentů uniknout ze školy skokem z okna.¹⁷

Útočník, který byl student university, krátce před útokem na sociálních sítích sdělil, že o útoku uvažoval dlouhou dobu a uvědomil si, že je čas zrealizovat to, o čem celá léta snil. Dále uvedl, že jeho motivace k činu nesouvisí s náboženstvím ani s politikou, ale vychází pouze z pocitu nenávisti. Přímou uvedl: „Co si pamatuji, vždy jsem myslel na smrt. Nevím, kolik lidí budu moct zabít, ale udělám všechno pro to, abych jich s sebou mohl vzít co nejvíc.“¹⁸

Rychlý zákrok policejní hlídky, která dorazila na místo jako první, pravděpodobně zabránil útočníkovi usmrtit nebo zranit další osoby. Také činnost personálu, který varoval studenty a činnost samotných studentů, kteří se snažili uniknout nebo zabarikádovat pomocí židlí a stolů, byla správná. Díky rychlé a správné reakci byl útočník eliminován a způsobené škody nebyly tak vysoké.

3.8. Analýza uvedených případů

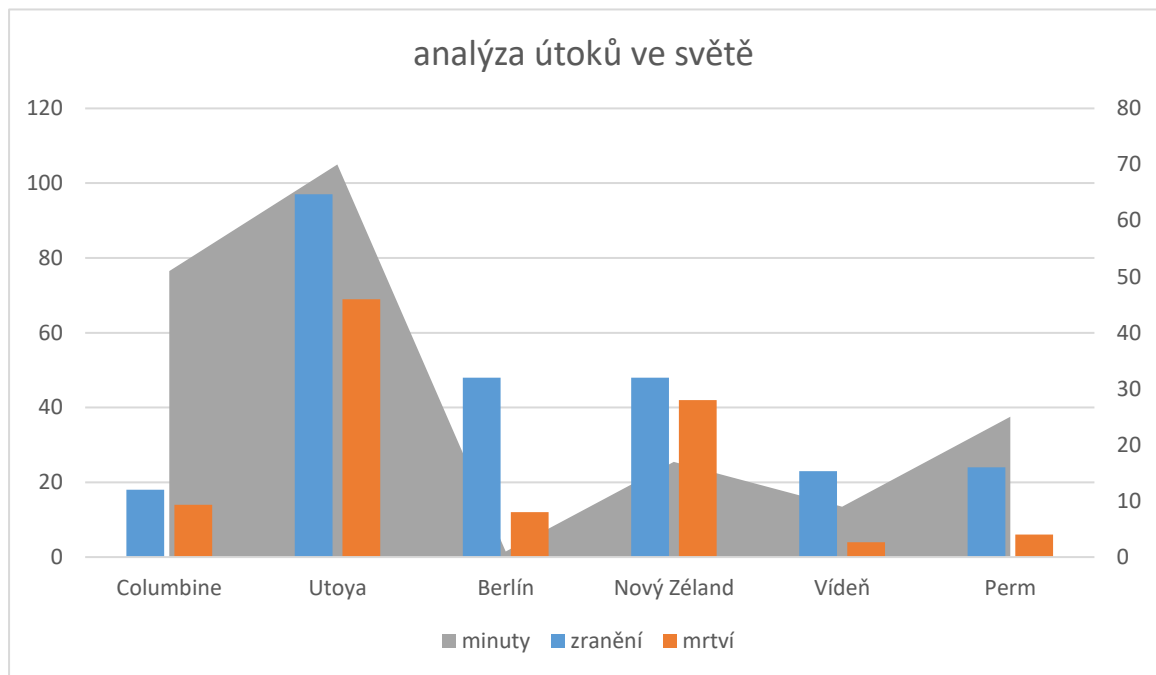
Z rozboru jednotlivých případů je zcela zřejmé, že čím déle je odkládán zákrok policie nebo čím více uplyne času, od započetí útoku do reakce policie na útok, tím více vzrůstá počet obětí, a to jak zraněných, tak usmrcených. Toto je znázorněno v grafu níže. Do tohoto grafu nebyl zahrnut případ útoku v Paříži, protože nebyly v dostupných informacích nalezeny údaje o tom, jak po jakou dobu útok trval. Tento útok navíc neskončil zákrokem policie, ale útekem pachatelů po útoku, který byl dle jejich plánů dokončen. Nejpatrněji je poměr doby a počtu mrtvých vidět na případě útoku na ostrově Utøya, kde útočník střílel do lidí do doby, než byl eliminován policií a kde statisticky zemřel každou minutu jeden člověk. Oproti tomu při útoku ve Vídni a v Permu policie poměrně rychle zareagovala na vzniklou situaci, a proto i celkový počet zraněných a mrtvých je mnohem nižší. Zajímavě se jeví případ útoku na škole v Columbine, kde první

¹⁷ Novinky.cz Střelba na permské univerzitě si vyžádala osm mrtvých, studenti vyskakovali z oken, *novinky.cz* [online]. 20. 9. 2021, [cit. 30. 9. 2021], Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/strelba-na-permske-univerzite-si-vyzadala-ctyri-zranene-studenti-vyskakovali-z-okna-40372547>

¹⁸ idnes.cz, Střelba na škole v ruském Permu má šest obětí. Studenti skákali z oken, *iDnes.cz* [online], 20. 9. 2021, [cit. 30. 9. 2021], Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/rusko-strelba-univerzita-perm.A210920_090731_zahranicni_bro

policejní hlídka dorazila na místo již 7 minut po první střelbě a poměrně dlouhou dobu na sebe vázala pozornost. Nicméně protože policejní hlídka neprovedla ihned zákrok uvnitř školy, ale pouze zajistila objekt z vnějšku, poskytla tak útočníkům dostatek času na pokračování ve svém útoku, a tak bylo usmrceno nejvíce osob v době, kdy policie již byla na místě události.

Graf 1: analýza útoků ve světě

zdroj: vlastní analýza z výše uvedených kapitol

4. Analýzy případů útoků aktivního útočnicka v České republice

Navzdory tomu, že Česká republika má relativně přísně nastavené zákony ohledně držení zbraní a střeliva a řadí se mezi poměrně bezpečné země, tak i zde se v průběhu let setkáváme s aktivními útočníky. I když jejich prostředky a způsoby útoků byly v minulosti oproti jiným zemím mírně odlišné, útoky z posledních let se jim přibližují, což potvrzuje střelba v restauraci Družba v Uherském Brodě nebo ve Fakultní nemocnici v Ostravě.

4.1. Napadení studentů ve škole ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014

Dne 14. října 2014 došlo ve Žďáru nad Sázavou k napadení studentů na obchodní akademii ze strany duševně nemocné ženy. Šestadvacetiletá Barbora Orlová pobodala nožem 4 studenty, jednu studentku držela jako rukojmí a při následném zákroku Policie ČR bodla jednoho policistu - vyjednavče. Jeden z pobodaných studentů na místě podlehl zraněním.

K incidentu došlo přibližně v půl osmé ráno. Útočnice vstoupila spolu se studenty hlavním vchodem do šaten akademie, kde napadla studentku nožem, kdy jí tento přiložila ke krku a křičela, aby někdo zavolal policii, s výhrůžkou, že jí jinak zabije. Této studentce se snažil pomoci její spolužák, kterého však útočnice bodla do hrudi. Dívka se bránila, a tak ji útočnice také pobodala. Následně pobodala další dvě studentky a jednu z nich, pod pohrůžkou zabití, zavlékla do suterénu školy a zde ji držela jako rukojmí. Na místo přijely hlídky Policie ČR, policejní vyjednavče a zásahová jednotka. Útočnice vznesla jediný požadavek - chtěla, aby ji policisté zásahové jednotky zastřelili. V 09:30 hodin, po náročném vyjednávání, kdy útočnice souhlasila s ošetřením pobodané dívky, byl proveden zákrok zásahové jednotky, při kterém útočnice zranila policejního vyjednavče.

Barbora Orlová celou akci naplánovala. Měla u sebe několik chladných zbraní a pepřový sprej, který i použila. Cílem jejího útoku byl pravděpodobně úmysl spáchat sebevraždu z rukou policisty. Jediným jejím požadavkem bylo, aby ji policisté zastřelili. Začátek akce se jevil jako situace Amok. Postupně se z útoku vyvinulo zadržování rukojmího s demonstrativním úmyslem

sebevraždy. Barbora Orlová byla shledána jako duševně nemocná. Pobodaný student na místě podlehl svým zraněním.¹⁹

4.2. Střelba v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015

Dne 24. února 2015 v 12:30 hodin ozbrojený třiašedesátiletý místní obyvatel Z. K. zastřelil v restauraci Družba v Uherském Brodě osm osob a jednu těžce zranil. Po necelých dvou hodinách od první střelby spáchal sebevraždu.

Pachatel po vstupu do sálu restaurace se dvěma krátkými střelnými zbraněmi začal okamžitě a bez varování střílet. Některým hostům restaurace se podařilo utéct zadním vchodem. V 12:38 hodin obdržela Policie ČR první oznámení o střelbě. O 9 minut později dorazila na místo první policejní hlídka. V tu dobu již začaly být svolávány další policejní jednotky. V 12:50 hodin policejní hlídka z místa události oznámila, že po ní útočník střílí a v 12:56 hodin útočník zavolal na linku Krimi zpráv televize Prima, kde chvíli komunikoval s redaktorem o tom, že mu spousta lidí ubližuje, že je šikanovaný a žádný úřad mu nechce pomoci. Proto „to bere do vlastních rukou, má pistoli, rukojmí a zařídí se po svém“. Redaktor se snažil telefonát prodlužovat, ale neuspěl.

Po 13. hodině policejní jednotky obsadily okolí restaurace. Podařilo se jim navázat kontakt s útočníkem a policejní vyjednaváč se od té doby snažil vyřešit situaci nenásilnou cestou. V 14:16 hodin starosta Uherského Brodu v živém vysílání ČT24 popsal, že podle informací jeho asistentky se na WC v restauraci před střelcem ukrývá jeden muž. Krátce na to, v 14:23 hodin, se situace natolik vyhrotila, že bylo rozhodnuto o zákroku policie. Zásahová jednotka vnikla do restaurace. Během tohoto zákroku se útočník zastřelil.²⁰

Při následném vyšetřování bylo zjištěno, že oběti byly střeleny do hlavy hned nebo krátce po prvotním útoku. Pachatel ale při komunikaci s vyjednavčem tvrdil, že jsou všichni živí a zdraví. Pachatel střílel ze dvou legálně držených

¹⁹ iDnes, zprávy, archiv, Útok ve škole ve Žďáru, *iDnes.cz* [online], 14.10.2014 – 6.11.2015, [cit. 6.2.2021] Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/utok-ve-skole-ve-zdaru.K591000>

²⁰ iDnes, zprávy, archiv, střelba v Uherském Brodě, *iDnes.cz* [online], 24.2.2015 – 2.12.2015, [cit. 7.2.2021] Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/strelba-v-uherskem-brode.K64238/2>

zbraní. Vystoupení starosty města v televizi v době, kdy ještě probíhal zákrok, ohrozilo život muže ukrytého tou dobou na záchodě restaurace.

4.3. Střelba ve Fakultní nemocnici Ostrava v roce 2019

Dne 10. prosince 2019 došlo ve Fakultní nemocnici Ostrava ke střelbě. Do čekárny traumatologie vstoupil muž s pistolí, který bez varování, zblízka a v rychlém sledu zastřelil 6 pacientů a další 3 zranil, kdy následně jedna postřelená žena zraněním podlehla. Pachatel z místa unikl, ale později, když ho policie odhalila, spáchal ve vozidle sebevraždu zastřelením.

Pachatel přišel ráno na polikliniku Fakultní nemocnice Ostrava, kde v čekárně, nelegálně drženou zbraní CZ 75 ráže 9 mm, zastřelil 6 lidí a dva další zranil. Podle zjištěných informací se nějakou dobu pohyboval po nemocnici a hledal čekárnu, ve které bude nejvíce lidí. Až v plné čekárně traumatologické ambulance se rozhodl k útoku. K útoku došlo kolem 07:15 hodiny ranní. Pachatel mířil obětem na hlavu a krk. Některé z obětí vlastním tělem kryly svoje děti, které by jinak byly ohroženy na životě. Dle výpovědi jedné ze svědkyň, uprchl poté, co mu došla munice, nebo došlo k selhání zbraně.

První hlídka policie byla na místě do 5 minut od nahlášení na lince 158. Během několika minut na místo dorazily další policejní hlídky, především prvosledové. Těsně po střelbě pachatel z místa činu uprchl a dále se pohyboval v motorovém vozidle. Poté, co byl vypátrán u obce Děhylov, spáchal sebevraždu dříve, než došlo k zákroku policie. Pachatel, dvaadvacetiletý stavební technik C. V. střelil z nelegálně držené zbraně.²¹

4.4. Vývoj současné situace v ČR

Ochranu obyvatelstva můžeme chápat jako souhrn opatření, která napomáhají k zabezpečení ochrany života a zdraví osob, majetku a životního prostředí. Úkoly ochrany obyvatelstva plní především složky IZS, ale svůj podíl na ní mají také orgány samosprávních celků, právnické osoby i samotní občané.

²¹ iDnes, zprávy, Střelec v ostravské nemocnici zabil šest lidí. Policie ho našla, je po smrti, *iDnes.cz* [online], 10.12.2019, [cit. 7.2.2021] Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/strelba-ostrava-nemocnice-policie-zasah.A191210_081440_ostrava-zpravy_klu

Jednou za základních složek zajišťujících vnitřní bezpečnost a pořádek je Policie ČR, jejímž úkolem je ochrana vnitřního pořádku a bezpečnosti. Její činnosti jsou stanoveny především zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, kde v § 2 je stanoveno, že *policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob, majetek a veřejný pořádek.*

Bezpečnostní situace v České republice je ovlivňována faktory vnějšími i vnitřními. Mimo jiné i tím, že Česká republika jako člen Evropské unie zrušila důslednou i minimální kontrolu na vnitřních hranicích a pohyb osob uvnitř schengenského prostoru je neomezený a značný, což je patrné především v pohraničních oblastech. Zaměstnanost uvnitř státu, skladba obyvatelstva, vzdělání, životní úroveň, činnosti bezpečnostních složek, ale i dalších subjektů ovlivňují bezpečnostní situaci uvnitř státu. Chceme-li ale komplexně analyzovat bezpečnostní situaci, nemůžeme vycházet pouze ze situace uvnitř státu, ale je potřeba vnímat i události z okolních států. Minimálně těch, se kterými má Česká republika společné hranice.

Za významnou vnější událost, která se podílela na rozvoji Policie ČR a jejich prvosledových hlídek, byla amoková situace v Bratislavě, v Devínské Nové Vsi, kde v pondělí 30. srpna 2010 aktivní střelec L.H. zabil 7 lidí, dalších zhruba 15 postřelil a nakonec spáchal sám sebevraždu. Ke střelbě použil legálně držené zbraně – dvě pistole a samonabíjecí pušku typu samopalů vz.58.²²

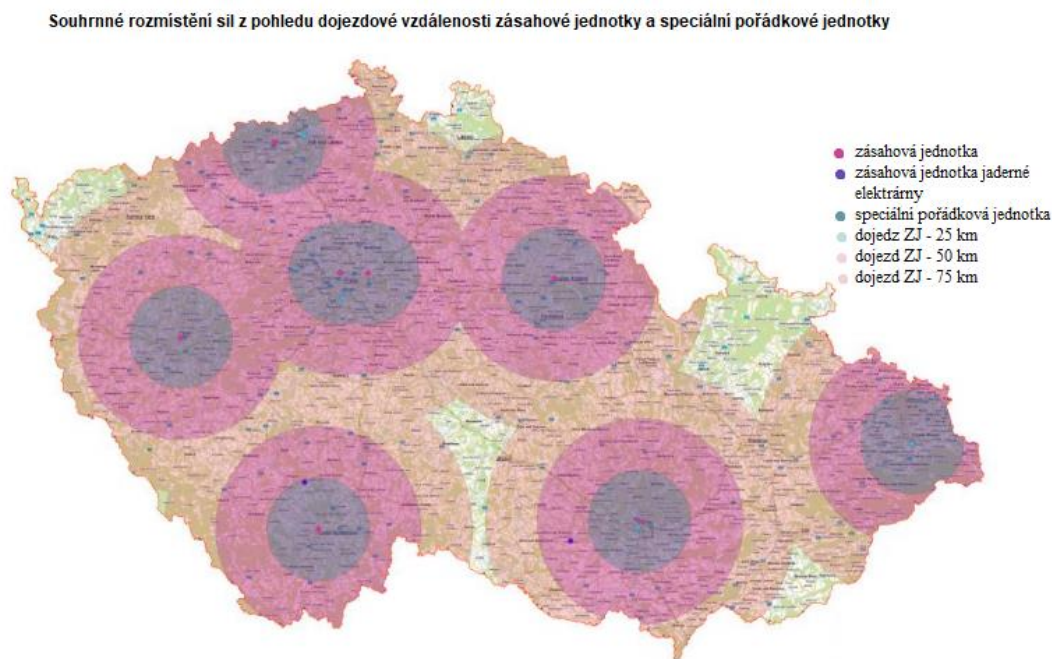
Za významnou vnitřní událost lze považovat cvičení Policie ČR pro řešení situací AMOK organizované Krajským ředitelstvím policie hl. m Prahy v roce 2011 na Mezinárodní škole v Praze-Nebošicích. Následné amokové události, které jsou popsány v jedné z předešlých kapitol, završené střelbou v Uherském Brodě ukázaly, že je potřeba změnit koncepci činnosti Policie ČR v otázce situace Amok.

Dislokace a dojezdové časy speciálních útvarů, především zásahových jednotek, nemohly dostatečně rychle zamezit útokům aktivních střelců. Bylo potřeba, aby byly po celém území České republiky k dispozici policejní hlídky, které by okamžitě provedly zákrok proti aktivnímu útočníkovi, a tak zabránily jeho útoku nebo pokračování v něm. Nejefektivnějším řešením proto bylo vycvičit a vyzbrojit policisty základních útvarů. Na základě toho vznikly takzvané

²² iDnes, zprávy, archiv, Šílená střelba v Bratislavě, *iDnes.cz* [online], 30.8.2010-2.3.2011, [cit. 16.2.2021] Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/silena-strelba-v-bratislave.K64125>

prvosledové hlídky, dvoučlenné nebo tříčlenné hlídky sloužící v přímém výkonu, vybavené dlouhými zbraněmi, s patřičným výcvikem pro zákrok proti ozbrojenému útočnickovi.

Obr.1: Rozmístění speciálních jednotek a jejich dojezdové vzdálenosti.

zdroj: *Analýza pěti aspektů vyplývajících z události v Uherském Brodu*, Ministerstvo vnitra České republiky. MVČR – odbor bezpečnostní politiky 2019, [cit. 19.7.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-138106-2-obp-2019-priloha.aspx>

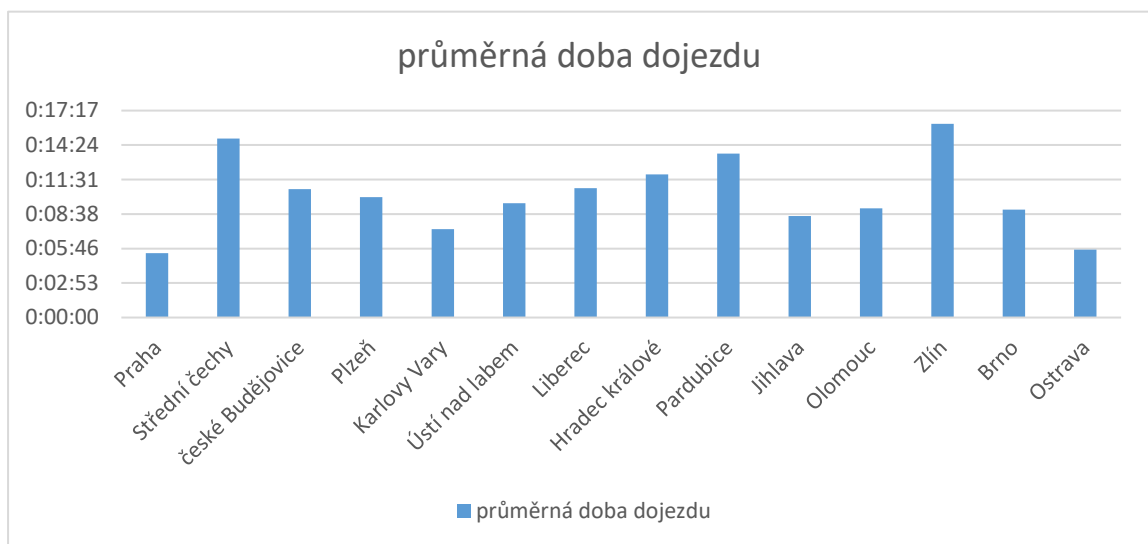
Původní koncepce zákroku počítala s tím, že místně příslušná policejní hlídka, která dorazí na místo události, uzavře prostor a vyčká na příjezd speciální jednotky, která provede zákrok. Incidenty ve světě i v České republice ukázaly, že tato taktika je neúčinná, a že při prodlevě mezi příjezdem místně příslušných policistů a speciální jednotky uplyne doba, ve které aktivní útočník zraňuje a zabíjí další oběti.

Průměrná doba útoku se pohybuje okolo 13 – 15 minut, což znamená, že na místo v této době dorazí jako první hlídka místně příslušného základního útvaru.²³ Pokud tato ihned nezakročí, může se aktivní útočník pokusit o napadení

²³ Pracovní tým TAKTIKA, *Aktivní útočník (zákrok proti nebezpečnému pachateli)*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy Policie ČR, [cit. 25.8.2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/> ÚPVSP, ředitel: Metodické materiály, č.01/2016

policistů, dalších osob nebo o útěk. Každopádně je mu v tu chvíli dán prostor, aby mohl dále útočit nebo se připravit na zákrok policie. Typickými jsou výše zmiňované případy, kdy při útoku ve škole v Columbine dorazila na místo události první policejní hlídka v 11:24 hodin, tedy 7 minut po první střelbě. K zákroku policie ale došlo až krátce po 12. hodině, takže útočníci Harris a Klebold měli více jak půl hodiny volný prostor, kdy během této doby zabili dalších 10 studentů, jednoho učitele a víc jak 12 osob zranili.²⁴ Anders Breivick se během svého útoku na ostrově Utøya pomocí telefonu chtěl vzdát policii, a protože tato na jeho návrh kapitulace nereagovala, rozhodl se pokračovat ve svém útoku a střelbě do lidí.²⁵

Graf 2: průměrná doba dojezdu prvosledových hlídek v ČR

Zdroj: *Analýza pěti aspektů vyplývajících z události v Uherském Brodě*, Ministerstvo vnitra České republiky. MVČR – odbor bezpečnostní politiky 2019, [cit. 19. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-138106-2-obp-2019-priloha.aspx>

²⁴ *Hodina pravdy: masakr na střední škole Columbine*, Česká televize-ČT 2, vysíláno dne 29.10.2008, 50 minut. [cit. 26.1.2019]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ItkY__eY-WA

²⁵ Aktuálně.cz, Rekonstrukce: Krvavý hon na teenagery trval 90 minut, *Aktuálně.cz*. [online]. 24.7.2011, [cit. 02.02.2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rekonstrukce-krvavy-hon-na-teenagery-trval-90-minut/r~i:article:708277/>

5. Vyhodnocení situace na základě událostí ve světě i v ČR

Z případů uvedených v předešlých kapitolách je zřejmé, že pro všechny pachatele je společný cíl jejich konání - usmrtit co nejvíce osob. Harris a Klebolt rozmístili ve škole řadu výbušnin, které naštěstí selhaly, Breivik použil výbušninu a byl rozhodnut zabíjet lidi, dokud ho policie nezastaví. V Ostravské nemocnici útočník chodil po nemocničních odděleních a hledal, kde bude největší koncentrace osob.

Útočníci ve zmíněných případech svůj útok pečlivě a dalo by se říci i dlouhodobě plánovali. O jejich činnosti a záměrech byly patrné indicie, které bohužel jejich okolí ignorovalo nebo nepovažovalo za opodstatněné. Zvláště útočníci, kteří při svých útocích použili výbušninu, si dlouhodobě opatřovali jednotlivé složky, výbušninu testovali, aby zjistili jejich účinek. Tito útočníci často uváděli, že informace o výbušninách si opatřovali na internetu. O útočnicích, jejichž útok byl označen za teroristický čin, existovaly informace a důkazy o jejich radikalizaci. V těchto případech došlo k selhání státních orgánů, které podcenily schopnosti, možnosti a odhodlání útočnicků. V případě Barbory Orlové, která útočila ve škole ve Žďáru nad Sázavou, došlo pravděpodobně k selhání psychiatrické léčebny, kde se léčila po obdobném útoku, který spáchala v roce 2012. Útočník z Christchurch uvedl, že se inspiroval činem Anderse Breivika, kdy dle Breivikova vzoru i on sepsal manifest a video z útoku sdílel na sociálních sítích. Sociální sítě, internet a přístup k informacím jsou neopominutelné faktory, které ovlivňují chování pachatelů a jejich možnosti v případě útoku a pomáhají jim získat informace a prostředky pro uskutečnění jejich záměru a mnohdy jsou motivováni jednáním předešlých útočnicků.

Také chování civilních osob na místě útoku může přispět ke snížení rizik a počtu obětí útočnicka. Anebo může naopak přispět k jejich zvýšení. Studenti školy v Columbine se ve většině případů snažili skrýt pod lavice v učebnách. Harris a Klebolt potom volně chodili po škole a vybírali si mezi studenty své oběti, které doslova popravovali. Obdobně z případu útoku v první mešitě v Christchurch a z útoku ve Vídni je patrné, že pokud se osoby na místě snaží pouze skrýt, nebo podcení situaci, dává to pachateli možnost zabíjet další osoby a počet obětí vzrůstá. Naproti tomu, když jeden z návštěvníků druhé mešity v Christchurch

se aktivně bránil, podařilo se mu odzbrojit útočníka a donutil ho k ústupu. Majitel restaurace ve Vídni, který zabarikádoval vchod do restaurace a znemožnil tak přístup útočníka, naopak zachránil hosty i obsluhu restaurace. Pro všechny osoby, které se dostanou do této kritické situace, by mělo platit pravidlo Utéct – Skrýt se – Bojovat. Je-li možnost útěku, vždy by měli tuto situaci využít a dostat se z blízkosti útočníka. Nelze-li utéct, musí se schovat. Při tomto by měli využít všechny prostředky proto, aby zabránili útočnickovi ve volném vstupu a pohybu po objektu, a tím i jeho přístupu k dalším obětem. A naposledy, je-li úkryt prozrazen a nachází-li se osoby v přímém ohrožení života, musí bojovat.

V těchto případech je potřeba si uvědomit v jaké situaci se osoby nachází. Pokud se jedná o amokovou situaci nebo teroristický útok, při kterém pachatel nebo pachatelé zabíjejí všechny osoby ve svém okolí, a vyčerpala-li osoba všechny možnosti, je potřeba bojovat. Naproti tomu jednalo-li by se o teroristický útok, který směřuje k zadržení rukojmí a byť je v prvopočátku spojen s velkou brutalitou, je patrné, že pachatel se nesnaží přítomné osoby usmrtit, ale zajmout, a tak získat rukojmí, je výhodnější se podvolit útočnickovi a poslouchat jeho pokynů. Pro všechny takovéto situace platí, že je důležité zachovat klidnou hlavu, vyhodnotit správně situaci, využít všechny možnosti v pořadí Útěk – Skrýt se – Boj. Pro civilní osoby je ovšem ve většině případů, které se udály, typické, že podcenily situaci, často vypovídaly o tom, že střelbu považovaly za ohňostroj, žert nebo ji nebraly vážně. Následný stres, neschopnost rozhodnout se a přímá konfrontace s neznámou situací, na kterou nebyly připraveny a schopny reagovat, znamenala zvýšení rizika pro přítomné osoby a nakonec vyústila v tragickou událost.

Úkolem bezpečnostních sborů je chránit život a zdraví osob a zabránit jednáním útočnicků, ať už se jedná o teroristické útoky nebo situaci Amok. V průběhu dvacátého i jednadvacátého století však došlo k řadě útoků, kterým bezpečnostní složky nemohly zabránit. Jednalo se o útoky jednotlivců, které byly překvapivé, nepředvídatelné a do poslední chvíle dobře utajené. Na tyto situace mohou bezpečnostní složky pouze včas a rychle zareagovat. Včasný, rychlý a razantní zákrok policie je mnohdy to jediné, co pachatelům zabrání v zabíjení dalších lidí. Případy z minulosti ukázaly, že zajistit místo události a čekat na příjezd

specializovaného útvaru je nedostačující. Pokud je pachatelům ponechán prostor a čas, pokračují ve svém jednání a počet obětí narůstá. Toto bylo patrné v případě útoku Harryse a Klebolta na škole v Colombine, a dále především v případě útoku Breivika, který sám v soudním procesu uvedl, že byl rozhodnut se vzdát policii a z tohoto důvodu se jí i snažil telefonicky kontaktovat. Protože vlivem okolností, kterými byly přetížené linky, zákrok složek v místě výbuchu a vyslání zásahové jednotky na jiný z ostrovů, než kde probíhala střelba a další faktory, se čas zákroku policie prodlužoval, rozhodl se Breivik pokračovat v zabíjení do doby, než na místo dorazí policie. Naproti tomu, rychlý zákrok policie ve Vídni nebo rychlý příjezd prvosledových hlídek do Ostravské nemocnice zabránil pachateli v pokračování v útoku a pomohl snížit ztráty na životech. Velkou kritikou prošel také zákrok policie při útoku v restauraci v Uherském Brodě. Zde ale vzhledem k okolnostem, kdy střelec tvrdil, že zadržuje rukojmí, a že jsou všichni naživu, postupovali policisté správně. Uzavřeli prostor a zamezili tak střelci v dalším pohybu, čímž mu znemožnili vyhledávat další oběti a snažili se s ním přes policejního vyjednavče komunikovat.

Po celém světě se odehrávají útoky, které jsou buďto označeny za teroristické činy nebo za situace amok. Není to fenomén posledních let nebo desetiletí, i když se může zdát, že těchto útoků přibývá. Je to spíše otázkou dostupnosti informací o útocích, schopnosti médií tyto události zveřejnit a schopnosti útočníků opatřovat si informace. U teroristických útoků je významným faktorem radikalizace osob pomocí internetu, především sociálních sítí, kde jsou oslovovány mladistvé osoby, které je snadnější ovlivnit a přimět k radikalizaci. Bezpečnostní složky musí včas a správně reagovat na situaci, nepodceňovat informace a příznaky, které předcházejí provedení útoku. Je-li cílem bezpečnostních složek předcházet protiprávnímu jednání, je potřeba důsledně využívat a neustále držet krok s rozvojem technologií a komunikace v oblasti internetu, shromažďovat a vyhodnocovat všechny podněty a přistupovat k této činnosti zodpovědně a důsledně. Jakékoliv podcenění situace, ignorování podnětů od občanů nebo přehlížení indicií má za následek vyústění v tragickou událost. Další prioritou je být připraven na tyto události a včas a vhodně zareagovat. Rychlý a razantní zákrok dobře vycvičenými a vybavenými policisty je

jediným způsobem, jak snížit rizika a zmírnit škody na životech a na zdraví osob v případě situace AVmok.

Graf 3: Přehled způsobů zastavení teroristických útoků z roku 2018.

Zdroj: *Přehled teroristických útoků za rok 2018*, Ministerstvo vnitra České republiky, Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám [online]. [cit. 15. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/prehled-teroristicky-utoku-za-rok-2018.aspx>

Praktická část

6. Prostředky a technologie používané prvosledovými hlídkami Policie ČR

V současné době je výstroj a výzbroj prvosledové hlídky upravena pokynem policejního prezidenta č. 130/2020, o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti. Účelem tohoto pokynu je zajistit policistům prvosledových hlídek patřičné vybavení pro kvalitní provedení zákroku proti ozbrojenému pachateli v situaci Amok v rámci celé České republiky. Policisté jsou vybaveni, kromě zbraní osobního vyzbrojení, také zbraněmi skupinového vyzbrojení, takzvanými dlouhými zbraněmi, které policistům zajišťují potřebnou palebnou sílu pro případný střet s aktivním útočníkem.

6.1. Výzbroj

U prvosledových hlídek je možné se setkat s několika druhy dlouhých zbraní. Nejrozšířenější zbraní jsou v současnosti zbraně od firmy Heckler & Koch s typovým označením MP5, které využívají pistolové střelivo v ráži 9 x 19 mm Luger. Tyto zbraně jsou ceněny pro svoji kompaktnost, spolehlivost a přesnost. Na stejné úrovni jsou některé hlídky vybaveny i útočnými puškami STEYER AUG v ráži 9 x 19 mm Luger. V současné době jsou tyto zbraně postupně nahrazovány novějšími typy zbraní Heckler & Koch MP7, v ráži 4,6 x 30 mm, s lepším účinkem proti obrněným cílům. Volba těchto zbraní byla reakcí na aktivní útočníky, kteří si pro uskutečnění svých záměrů byli schopni opatřit balistickou ochranu a s ní potom účinně odolávat zakročujícím policistům. Automatické zbraně MP7 byly navrženy mezi lety 1989 - 2001 na základě vzrůstajících požadavků na zbraň, která by pronikla balistickou ochranou protivníka a uměla ho eliminovat. Další zbraní od uvedené firmy jsou útočné pušky s označením G-36 v ráži 5,56 mm NATO, jejichž předností je výkonné střelivo a schopnost přesné střelby i na větší vzdálenosti.²⁶

Aby byla zajištěna ochrana zakročujících policistů, jsou tito vybaveni balistickou ochranou v podobě balistické vesty a přilby. Do povinného osobního

²⁶ Heckler & Koch, *Military & Law Enforcement*, [online] [cit. 23.7.2021]. Dostupné z: <https://www.heckler-koch.com/en/products/military.html>

vybavení dále patří ochranné rukavice, příposlech k radiostanici, osobní lékárnička, chrániče loktů a kolen a další vybavení.

Každá hlídka by dále měla být v rámci výkonu služby vybavena ve vozidle balistickým štítem, teleskopickým žebříkem, zastavovacím pásem, taserem (vrhacím prostředkem majícím povahu střelné zbraně), mobilní bezpečnou platformou (lustračním zařízením), hasicím přístrojem, svítilnou, defibrilátorem, házecím pytlíkem a záchrannou vestou pro záchranu tonoucího a trezorem pro uložení zbraní skupinového vyzbrojení.

Do této výbavy, byť není uváděna jako povinná, zcela jistě patří základní průlomové prostředky, aby si hlídka mohla případně zajistit vstup do objektu nebo místa zákroku. Mezi základní průlomové prostředky patří beranidlo, páčidlo a případně „biják“ nebo nástavec na teleskopický obušek, který umožňuje rozbití okenní výplně.

Z vlastní mnohaleté zkušenosti mohu konstatovat, že vybavenost policistů v přímém výkonu je v současné době na velmi dobré úrovni. Bohužel, jak hovoří přísloví „stokrát nic umožnilo osla“ se policisté v prvosledových hlídkách dostávají do situace, kdy musí volit, co a jak při výkonu služby budou užívat. Těžké balistické vesty jsou pro výkon 12 hodinové služby nepohodlné, a tak z nich někteří policisté vyndávají přídatné panely a tyto vozí uložené s dalším vybavením v zavazadlovém prostoru služebního vozidla. V případě zákroku je poté rychle vsunou do vesty. Ozývají se i názory, že nosiče plátů by byly pro přímý výkon služby pohodlnější. Toto je ovšem věc názoru a neshodnou se v tom ani policisté z jednoho útvaru a ani vedení útvarů. Zastávám názor, že policisté by měli mít možnost zvolit si osobní výstroj dle své potřeby a preferencí tak, aby jim plně vyhovovala a zajistila jim komfort.

Co se týče výbavy umístěné ve služebním vozidle, kterým je doposud většinou Škoda Octavia, dostává se toto na hranici nosnosti vozidla, nemluvě o využití zavazadlového prostoru. Obzvláště po přidání teleskopického žebříku se hlídka může lehce dostat do situace, kdy přijede na zákrok, kde bude potřebovat zrovna to vybavení, které se nachází na dně zavazadlového prostoru.

Obr. 2: Fotografie zavazadlového prostoru prvosledové hlídky, Škoda Octavia 4x4 Combi:

Zdroj: vlastní foto

Na fotografii je zavazadlový prostor vozidla Škoda Octavia combi prvosledové hlídky, ve kterém je umístěno pouze povinné vybavení a průlomové prostředky. Úplně na dně je žebřík, po levé straně defibrilátor a zdravotnický kufr, dále je zde částečně vidět balistický štít a balistické přilby. Ve dvou menších kufrech uprostřed jsou Dräger a sada na detekci omamných a psychotropních látek. Ve spodní části fotografie jsou vidět pákové kleště. Z fotografie již není patrná další výbava v podobě zastavovacího pásu, beranidla, povinná výbava vozidla a dlouhé zbraně umístěné v trezoru za sedadly, kdy i během jízdy se dá opěradlo sedadla sklopit a zbraně z trezoru vyjmout. Na fotografii ve vozidle ještě není umístěna osobní výbava policistů.

Policisté prvosledové hlídky jsou takto stavěni do situace, kdy musí zvažovat, jakou výbavu a kam umístí, které věci budou více potřebné, a které mohou „odložit do pozadí“. Ve většině případů se jedná o policisty základních útvarů bez specializace a s běžným služebním vozidlem, které je dovybaveno trezorem pro uložení dlouhých zbraní. Přitom právě koncepce prvosledových hlídek je stavěna jako mezičlánek mezi hlídkou pořádkové policie v přímém výkonu a zásahovou jednotkou s cílem rychlého a efektivního zákroku.

Dále by měl být každý policista prvosledové hlídky vybaven radiostanicí s příposlechem, tedy sluchátkem a mikrofonem, který umožňuje tichou

komunikaci mezi členy týmu a dalšími hlídkami a příslušníky Policie ČR. Hlídka by dále měla být vybavena mobilní bezpečnou platformou (dále jen MBP), což je mobilní telefon se speciálním rozhraním, které umožňuje kromě telefonního hovoru a sms komunikaci, i komunikaci s civilně správnými informačními systémy, informačními systémy Policie ČR a speciálními informačními systémy. Možnosti MPB jsou stále na vzestupu, přibývají další možnosti využití platformy a MBP se dále rozvíjí. V současnosti ale není nic výjimečného, že policisté jednoho útvaru, na stejné pozici, disponující MBP, mají různé typy platformy a v rámci toho i různě nastavená oprávnění jak MBP využívat.

6.2. Karty měkkých cílů

Karty měkkých cílů jsou dalším krokem ke zefektivnění zákroku prvosledové hlídky proti aktivnímu útočníkovi, ale i proti teroristickému útoku. Karta měkkého cíle by v sobě měla sdružovat informace a mapové podklady, které zakročující hlídce, veliteli zákroku a v neposlední řadě i integrovanému operačnímu středisku (dále jen IOS) a řídicímu štábu pomohou rychle a kvalitně zvládnout krizovou situaci. Ve své podstatě vychází z plánu zákroku k objektu pultu centralizované ochrany (dále jen PCO), které slouží hlídce PCO jako zdroj informací pro seznámení se s objektem, způsobem zákroku, volbou vhodné taktiky a obsahující kontakty na pověřené osoby, kterými jsou správci, majitelé, bezpečnostní služby střežící objekt a podobné subjekty.

Karta měkkého cíle by měla obsahovat základní informace o objektu, tedy o druhu stavby, jejím účelu, příjezdových cestách, možnostech vstupu, počtu podlaží a plány objektu s vyznačením únikových tras. Důležitou informací je určitě i přítomnost kamerového systému, způsob zabezpečení vstupů do objektu, způsob přístupu do jednotlivých podlaží pomocí schodišť, eskalátorů a výtahů. Dále by měla obsahovat alespoň základní informace o subjektech a jejich možných počtech, které se mohou v objektu nacházet. Těmito subjekty jsou fyzické osoby jako zaměstnanci, návštěvníci, zákazníci, hosté, ostraha a další. Je vhodné k určeným důležitým osobám mít i připojené kontakty pro případnou komunikaci s nimi.

Nedílnou součástí karty měkkých cílů musí být mapové podklady, které pomáhají všem zakročujícím s orientací v terénu a obsahující vyznačení

důležitých informací, kterými jsou především přístupové cesty k objektu, vstupy do objektu, nástupní prostor IZS, shromaždiště osob, vytýčení vnitřní a vnější uzávěry a kontrolních stanovišť, minimální počty nasazených sil a prostředků pro jednotlivá stanoviště.

Karta měkkých cílů obsahuje několik vrstev - záložek, které obsahují jednotlivé informace, a které jsou pro jednotlivé zakročující policisty různě důležité. Oprávněný uživatel má možnost procházet v jednotlivých záložkách a hledat v nich potřebné informace.

Základní informace

První záložkou v kartě měkkého cíle jsou *Základní informace*. Tato záložka obsahuje název cíle, jeho přesnou adresu, typ a kategorii a dále popis cíle, ve kterém by měly být uvedeny podrobnější informace k objektu. Popis by měl být stručný, ale výstižný a měl by zakročující hlídce prozradit základní informace o charakteru stavby. Mělo by zde být uvedeno, jaké jsou vstupy do objektu, kde se tyto vstupy nachází a způsob jejich zabezpečení, počet podlaží a jejich využití, případné počty osob, které se zde mohou nacházet, zda se v objektu nachází ostraha, kamerový systém a další důležité informace.

Agentura/kontakt

V druhé záložce *Agentura/kontakt* jsou uvedeny především jména a telefonní a e-mailové kontakty na důležité osoby objektu, kterými mohou být vlastníci, uživatelé, správce nebo bezpečnostní agentura.

Zákres mapy

Třetí záložkou je *Zákres mapy*. Tato záložka je důležitá, protože pomáhá jak zakročující prvosledové hlídce, veliteli zákroku, IOS tak řídícímu štábu s orientací a rozmístěním sil a prostředků během zákroku. V mapě by měl být zakreslen objekt měkkého cíle, přístupové cesty, vstupy do objektu, vnitřní a vnější zóna, místa uzávěr, nástupní prostory IZS a Policie ČR, shromaždiště nebo-li evakuační prostor. Správné vyznačení nástupních prostor a shromaždiště je obzvláště důležité pro bezpečnost všech přítomných osob a mělo by být provedeno na základě místní znalosti a po obhlídce terénu v okolí objektu a s ohledem na provoz a zástavbu. Měly by být zohledněny i možnosti aktivního

útočníka ohrožovat okolí různými zbraněmi a municí, krátkou nebo dlouhou střelnou zbraní, výbušninami, střelbou z vyšších pater nebo střechy objektu. Obzvláště nástupní prostor IZS by se měl nacházet v takovém místě, aby nemohlo dojít ke střelbě na složky IZS ze strany aktivního útočníka a zároveň, aby se tyto nenacházely příliš daleko od místa události.

Síly a prostředky

Čtvrtá záložka *Síly a prostředky* slouží k možnosti rychlé orientace v celkovém počtu sil, které budou potřeba pro samotný zákrok a na jednotlivá stanoviště. Věta uvedená v popisu jednoho objektu „*Dle závažnosti opatření 10 - 40 policistů PP, DI, SKPV.*“ Je sice stručná, nikoliv však výstižná. Z popisu by mělo být zřejmé, kolik sil a prostředků bude potřeba na jednotlivé uzávěry, kolik sil bude potřeba vyčlenit pro střežení a ztotožňování osob na shromaždištích, kolik sil pro střežení objektu a jednotlivých vchodů a kolik sil a jaké prostředky budou potřeba pro samotný zákrok.

Ohroženost

Ohroženost je pátou záložkou a skládá se z několika bodů, ke kterým je potřeba přiřadit jednu z pěti nabízených možností a na jejichž základě dojde k automatickému výpočtu ohrožení cíle v procentech. Hodnocenými kritérii jsou přístupnost objektu, kontrola vstupu do objektu, fyzická ostraha, stávající přítomnost policie, teroristická symboličnost a medializace. Celková ohroženost cíle vyjádřená v procentech pak poskytuje přibližnou představu o ohroženosti cíle a možných rizicích, nicméně v případě již probíhajícího útoku aktivního útočníka a pro samotný zákrok prvosledové hlídky tato informace není zcela relevantní.

Dokumenty

Poslední záložkou jsou *Dokumenty*. Do této záložky je možné vkládat soubory a dokumenty, kdy se jedná převážně o plány budov a evakuační plány. Často se jedná o evakuační plány budov jako celků a dále plánů pro jednotlivá podlaží, takže v této záložce se u obzvláště složitých nebo rozlehklých budov může vyskytovat velké množství dokumentů – plánů nadzemních i podzemních podlaží a jejich jednotlivých částí, které pokud nejsou srozumitelně pojmenovány a seřazeny, mohou se lehce stát nepřehlednými.

6.3. Návrh využitelnosti karty měkkého cíle pro jednotlivé složky Policie ČR

Pro zakročující prvosledovou hlídku jsou nejdůležitějšími informacemi přístupové cesty k objektu, možnosti vstupu do objektu, případně plány budov, aby získala přehled o počtu podlaží, jejich vzájemném propojení a přehled o, alespoň přibližném, počtu osob uvnitř objektu. Tyto informace poté hlídka využije pro volbu vhodného taktického postupu přiblížení se k objektu, vstupu do něj a k samotnému zákroku. Dále slouží k volbě patřičného vybavení, bez kterého se během zákroku prvosledová hlídka neobejde. Nejdůležitějšími záložkami pro prvosledovou hlídku jsou tedy záložky Základní informace a Zákres mapy. A pokud by záložka Dokumenty obsahovala fotografie objektu – pohledy na něj, mohli by si zakročující policisté udělat rychlou představu o místě zákroku i bez osobní znalosti daného objektu.

Pro velitele zákroku jsou pak důležité informace uvedené pro prvosledovou hlídku, ale i další informace směřující k vytýčení vnitřní a vnější zóny, zbudování kontrolních stanovišť, vytýčení nástupního prostoru IZS a shromaždišť a počty sil a prostředků, které k tomu budou potřeba. Velitel ovšem nesmí brát tyto, v kartě měkkého cíle vytýčené, hranice jako dogma, ale musí je přizpůsobit situaci na místě zákroku. Toto může být ovlivněno denní dobou, provozem v okolí místa události, počtem nezúčastněných osob na místě, počtem útočníků, jejich vybavením a vyzbrojením a způsobem provedení útoku. Útočník vybavený útočnou puškou, pohybující se ve výškové budově, má mnohem větší palebné pole než útočník s pistolí pohybující se v přízemní budově. Proto by měl být velitelem zákroku zkušený policista, obeznámený s problematikou prvosledových hlídek a aktivního útočníka.

IOS a řídicí štáb pak potřebuje mít přístup ke všem informacím uvedených v kartě měkkého cíle, informace k postupu na místě zákroku a k dalším informacím, včetně kontaktů na pověřené osoby a jednotlivé subjekty a být v kontaktu s velitelem zákroku.

Problém současných karet měkkých cílů je především v oprávněném přístupu k nim a k možnosti je využívat. Tato podoba karet měkkých cílů je umístěna v zabezpečeném prostředí intranetu Policie ČR a je přístupná pouze

vybraným pracovníkům jednotlivých krajských ředitelství Police ČR, kteří jsou oprávněni nejen do nich nahlížet, ale tyto i spravovat, vkládat, měnit a mazat z nich údaje. Pro prvosledovou hlídku jsou využitelné pouze některé informace z karty a k těmto by měla mít rychlý přístup. Mělo by se jednat o možnost náhledu do konkrétních záložek, které obsahují relevantní informace pro zakročující policisty.

Prvosledová hlídka by měla mít přístup formou náhledu do záložky Základní informace, Zákres mapy a Dokumenty. Případně by mohla být vytvořena záložka informací pro prvosledovou hlídku, která by v sobě sdružovala informace potřebné pro provedení zákroku z jednotlivých záložek.

Mobilní bezpečná platforma by měla umožňovat prvosledovým hlídkám okamžitý přístup k základním informacím obsaženým v kartách měkkých cílů, tedy alespoň k těm, které jsem uvedl výše, a které jsou pro ně relevantní. Nemožnost disponovat přímo s těmito informacemi je v současné době vyvažována tím, že v prvosledových hlídkách slouží zkušení a vycvičení policisté, kteří mají místní i osobní znalost na dostatečné úrovni. Ovšem může nastat situace, a již se i stalo, že prvosledová hlídka byla vyslána na místo mimo své obvyklé působíště, do jiné obce, jiného obvodu územního odboru, protože byla nejbližší události nebo ostatní hlídky byly vytížené. V této situaci jsou i zkušení policisté vystaveni zvýšenému riziku z neznámého prostředí a nedostatku informací. V takovýchto situacích by si mohl velitel hlídky nebo velitel zákroku najít základní přehled informací pomocí MBP v kartě měkkého cíle a tyto poté využít při samotném zákroku.

7. Metodika činnosti Policie ČR v oblasti ochrany měkkých cílů a na místě zákroku

Činnost Policie ČR při situaci Amok je v současné době upravena především souborem typových činností č. 14 (dále jen STČ 14). Podrobnější postup prvosledové hlídky na místě zákroku je pak upraven metodickou pomůckou Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy s názvem Aktivní útočník (zákrok proti nebezpečnému pachateli), vedené pod Čj: UPVSP-2585-1/ČJ-2016-9100KR.

V případě zákroku v situaci Amok je na místo incidentu vyslána prvosledová hlídka. Policisté této hlídky jsou vybaveni balistickou ochranou, kterou mají, ve většině případů, již při výkonu na sobě nebo se do této ochrany obléknou na bezpečném místě před zákrokem. Dále se vyzbrojí zbraněmi skupinového vyzbrojení uloženými v trezoru vozidla pro získání palebné převahy a kvůli možnosti provést eliminaci útočníka i na větší vzdálenost. Při samotném zákroku všech policistů je nezbytné, aby byli všichni zřetelně označeni v souladu s předpisy, a aby byla jejich příslušnost k Policii ČR na první pohled patrná.

Při situaci Amok je potřeba počítat s velkým množstvím nezúčastněných osob na místě zákroku, velkým počtem zraněných a mrtvých. Je na místě vyslat do místa zákroku patřičný počet policistů a dalších složek, které se budou podílet na eliminaci hrozeb a následků.

7.1. Prvosledová hlídka

Prvosledová hlídka, která dorazí na místo zpravidla jako první, se dle situace a možností vystrojí a vyzbrojí a vstoupí do objektu s cílem eliminovat aktivního útočníka. Zakročující policisté provádí zákrok v minimálním počtu dvou policistů. Z taktického hlediska je vysoce rizikové, aby policista zakročoval sám. Jeden policista nemá dostatečné krytí ani převahu a snadno se může stát obětí aktivního útočníka. Útočník by pak mohl získat od policisty další zbraň a munici pro svůj záměr.

Jak ukázaly případy aktivních útoků z minulosti, útočník se často dobře připraví a vyzbrojí pro svůj čin, zná prostředí, kde svůj útok provede a je připraven na možné eventuality. Oproti tomu prvosledová hlídka je často vystavena stresu

z neznámého prostředí, krizovou situací, počtem zraněných a usmrcených osob na místě, vysokým rizikem napadení ze strany aktivního útočnicka. Přitom prioritním úkolem prvosledové hlídky je eliminace aktivního útočnicka, zajištění bezpečnosti osob na místě incidentu a poskytnutí možnosti dalším složkám IZS provádět činnosti při záchraně napadených osob. Nejedná se tedy pouze o eliminaci aktivního útočnicka, ale i následné činnosti, kterými jsou prohlídka celého objektu, zda se v něm nenachází další útočníci, výbušniny nebo jiná nástrahová zařízení a nalezení všech obětí a osob skrývajících se před útočnickem. Dále zajištění bezpečnosti zdravotníků a dalších osob v místě zákroku a plnění dalších úkolů stanovených velitelem zákroku. Proto je žádoucí, aby prvosledovou hlídku tvořili dobře vyzbrojení a vycvičení policisté s dostatečnou zkušeností.

Při samotném zákroku prvosledová hlídka volí vždy optimální cestu přiblížení se k objektu a vstupu do objektu. Je vždy na zvážení hlídky, dle individuální situace, jestli vstoupí do objektu hlavním vchodem, využije některý z bočních vchodů nebo jiný způsob proniknutí do objektu. Vchod do objektu může být uzamčen nebo střežen aktivním útočnickem. Z taktického hlediska je vhodné zvolit přístupovou cestu s krytím a ke vstupu do objektu využít bezpečný vchod. Pro zakročující hlídku je hned v počátku zákroku důležité získat relevantní informace o situaci a především o pachateli, jeho popisu, vyzbrojení, případně počtu útočnicků. Jedná se o získání prvotních informací k jednoznačné identifikaci pachatele a směřující ke zjištění jeho polohy.

Psychicky náročné je pak provést zákrok proti útočnickovi a přitom ignorovat žádosti o pomoc od zraněných osob. Primárním úkolem prvosledové hlídky je eliminovat útočnicka. Poskytování pomoci raněným by je zdržovalo od tohoto úkolu, odvádělo jejich pozornost a vystavovalo riziku nenadálého útoku. Je potřeba si uvědomit, že s každou minutou, kdy se útočník pohybuje volně po objektu, vzrůstá počet obětí a prodlužuje se čas, kdy by mohly do objektu vstoupit další složky IZS, které by mohly poskytnout zraněným adekvátní pomoc. Hlídka při postupu budovou může dávat přítomným osobám instrukce, kudy mohou budovu opustit nebo kde a jak se skrýt a jak pomoci ostatním zraněným osobám. Přitom ale stále musí postupovat vpřed s cílem vyhledat a eliminovat útočnicka.

Hlídka se po napadeném objektu pohybuje ve dvou módech. Prvním módem je mód kontaktní. Jedná se postup hlídky, kdy tato například na základě výpovědí přítomných osob, slyšitelné střelby nebo na základě přímého vizuálního kontaktu zná nebo alespoň tuší polohu pachatele a v rámci možností se přemísťuje jeho směrem. V tomto módu prvosledová hlídka neprohledává všechny prostory a místnosti, ale rychle a bezpečně se přemísťuje ve směru k pachateli. Velkým rizikem tohoto módu je, že za hlídkou zůstává nezkontrolovaný prostor, ve kterém se mohou nacházet další útočníci, o kterých hlídka neví, a tito mohou následně hlídku napadnout zezadu.

Druhým módem je vyhledávací mód. Jedná se o postup, při kterém hlídka nezná polohu pachatele, nemá žádné indicie k jeho nalezení a postupuje pomaleji, prochází všechny místnosti a chodby a snaží se nalézt útočníka, který se zde může skrývat. V tomto módu postupně prohledává všechny dostupné prostory s cílem zjistit útočnickovu polohu.

Z taktického hlediska je vhodné, aby dveře místností, které byly prohledány, hlídka alespoň zavřela. Ideálním řešením by bylo je zamknout, aby nemohlo dojít k situaci, že do již zkontrolované prázdné místnosti vstoupí pachatel. Toto je však téměř ve všech případech nerealizovatelné. Při postupu by hlídka měla komunikovat s velitelem zákroku, poskytovat mu informace o tom, kde se nachází, jaké části objektu byly zkontrolovány a zároveň by měla dostávat informace o dalších policejních hlídkách, pohybujících se v objektu.

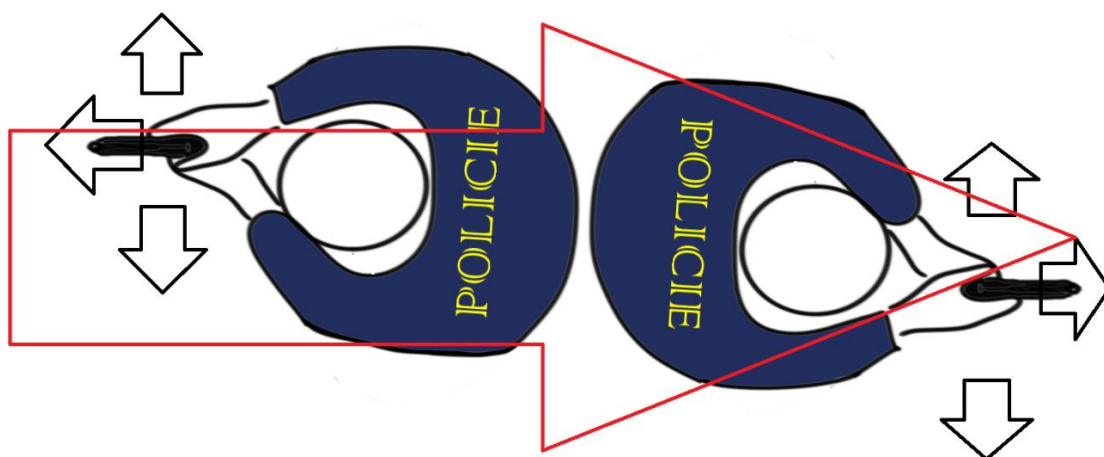
U většiny měkkých cílů se bude jednat o členitou budovu s několika vchody, patry, schodišti a několika možnostmi vstupu na jednotlivá patra. Klasickým příkladem jsou nemocnice, obchodní domy, školy. Proto je pro zakročující hlídku důležité považovat za bezpečný prostor pouze ten, který má zrovna pod dohledem. Vstoupí-li celá prvosledová hlídka do místnosti a opustí-li při tom chodbu, pak se při návratu na chodbu musí chovat tak, jako by do ní vstupovala poprvé.

Při následném obsazování objektu druhosledovými hlídkami je vhodné obsazovat prostor budovy od vchodu do budovy tak, aby policisté obsadili klíčová místa, ze kterých je dobrý přehled nad jednotlivými částmi budovy, jako jsou

chodby, schodiště, výtahy, aby nedocházelo k takzvané ztrátě dobitého území a tito policisté měli přehled o tom, kdo a jak se po objektu pohybuje.

Formace, ve které postupuje prvosledová hlídka, se odvíjí od počtu jejích členů. Policisté se zbraněmi skupinového vyzbrojení, tzv. dlouhými zbraněmi, by měli jít vpředu, odkud hrozí největší nebezpečí a kde lze předpokládat výskyt útočníka. Minimálním počtem členů prvosledové hlídky jsou dva policisté, kdy tito musí pokrýt 360° prostoru okolo sebe a zaujmají tedy pozici předního a zadního krytí, kdy zároveň si musí kryt levou a pravou stranu.

Obr. 3: Dvoučlenná hlídka a její postup ve směru červené šipky:

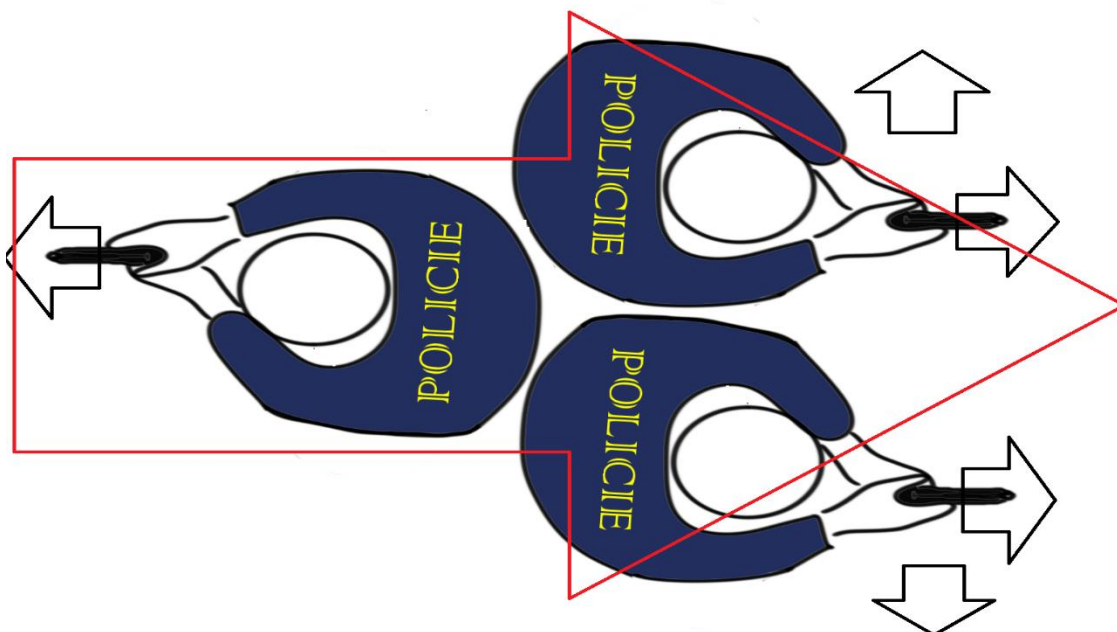

Zdroj: vlastní

Postup dvoučlenné hlídky je velmi náročný a často se mohou dostat do složité situace, kdy některé ze směrů krytí musí policista opustit, aby mohl kryt druhého kolegu při postupu, například přes křižovatku nebo při vstupu do místnosti. Právě kvůli často členitým budovám nebo při rychlém postupu je důležité zadní krytí z důvodů, že by mohl být přehlédnut pachatel v některé z místností anebo chodeb a mohlo by dojít k napadení hlídky z týlu.

Pokud je hlídka tříčlenná, dělí si první dva členové hlídky pozice vpředu a po stranách a třetí člen hlídky provádí zadní krytí. Policisté postupující vpředu kryjí každý tu stranu, které mu je bližší. Někdy může dojít ke křížovému krytí, je-li to pro postup výhodnější nebo snadnější.

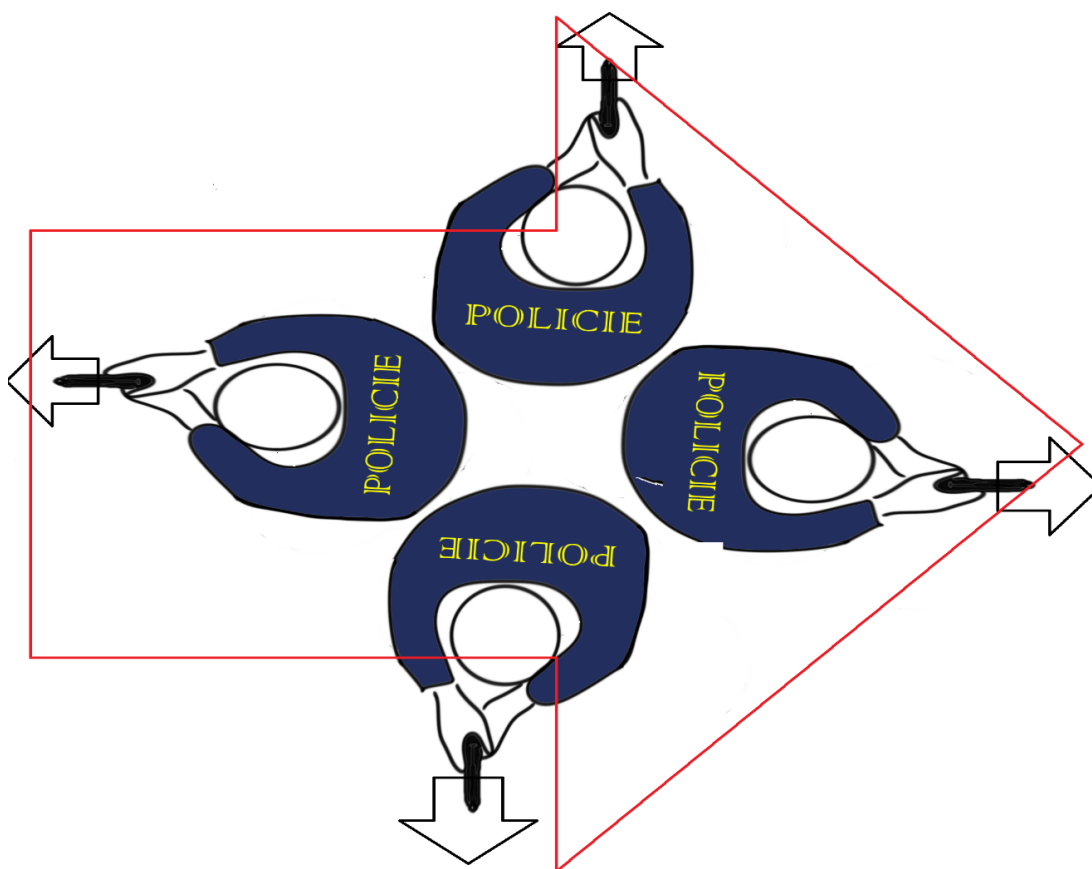
Obr. 4: Tříčlenná hlídka a její postup ve směru červené šipky:

Zdroj: vlastní

Na místě zákroku může dojít i k situaci, kdy na místo dorazí více prvosledových hlídek. Je pak na veliteli zákroku, aby zvolil nejvhodnější formaci a případně rozdělení policistů do více týmů tak, aby došlo k optimálnímu rozvržení sil. Ideálním počtem prvosledové hlídky v těchto případech jsou čtyři členové, kteří si mezi sebe dělí přední, zadní a obě boční krytí. Každý člen hlídky si tak střeží pouze svoji stranu, a pokud například policista na své straně nemá žádné dveře ani prostory, může posílit palebnou sílu policisty vpředu. Při postupu chodbou, ve které nejsou okna ani dveře, a která je dostatečně široká, aby to umožňovala, tak může dojít k tomu, že tři policisté míří zbraněmi vpřed.

Obr. 5: Čtyřčlenná hlídka a její postup ve směru červené šipky:

Zdroj: vlastní

Při postupu prvosledové hlídky je možná změna pozice jednotlivých členů nebo směru pohybu, nicméně je vždy důležité v týmu komunikovat a domluvit se na plnění jednotlivých činností jejich členů tak, aby nedocházelo k dublování činností a na straně druhé pak především k opomenutí vykonávat některou z činností, což by mohlo mít pro hlídku fatální následky. Policista s dlouhou zbraní by pak měl být vždy, pokud je to možné, vpředu, ve směru největšího nebezpečí.

7.2. Velitel zákroku

Je-li to možné, ponechá hlídka na místě zákroku jednoho člena, který se stává velitelem zákroku až do doby, než na místo dorazí oprávněný policista, který převezme velení. Tento policista (dále jen velitel zákroku) by měl mít místní znalost a dostatečné zkušenosti s taktikou zákroku a velením, protože na něm bude ležet tíha odpovědnosti za koordinaci sil všech složek na místě zákroku.

Velitel zákroku na místě působí jako koordinátor policejních hlídek, komunikační kanál mezi zakročujícími policisty a IOS a je koordinátorem pro ostatní složky IZS. V katalogu typových činností č. 14 je uvedeno, že „*Velitelem společného zásahu složek IZS je vždy policista, který na místo mimořádné události dorazí jako první.*“²⁷ Může ale nastat případ, kdy prvosledová hlídka, která je dvoučlenná, dorazí na místo jako první a v tomto případě provádí oba policisté zákrok a z další hlídky, která dorazí na místo, je vyčleněn velitel zákroku.

Pro usnadnění komunikace by měl velitel zákroku zvolit uzavřený kanál mezi sebou a prvosledovou hlídkou tak, aby nebyla jejich komunikace rušena jinými hlídkami. Je výhodou mít na zakročující prvosledovou hlídku i telefonické spojení pro případ, že by došlo k výpadku signálu nebo selhání radiostanice. Při prováděných cvičeních, ale i při zákrocích, se nejednou stalo, že v radiostanici se vybil zdroj, budova byla odstíněná a nebyl v ní signál, anebo, obzvláště u starších typů radiostanic, docházelo k jejímu resetování a chybě v připojení radiostanice do provozu.

Velitel zákroku by měl mít dostatek informací od zakročující hlídky, ale zároveň by jí neměl přetěžovat zbytečnou komunikací. Často je i on vystaven tlaku ze strany IOS, kdy operační důstojníci požadují informace z místa události. V prvních několika minutách, nebo i desítkách minut, musí velitel zákroku získávat informace od zakročující hlídky, zorientovat se v často nepřehledné situaci na místě, předávat informace IOS, podílet se na vytýčení vnitřní a vnější zóny, stanovit shromaždiště a nástupní prostor pro složky IZS a koordinovat činnost hlídek přijíždějících na místo události v takzvaném druhém sledu. Musí předávat potřebné informace vedoucímu zdravotní záchranné služby (dále jen ZZS) a případně, je-li na místě, i veliteli jednotek hasičského záchranného sboru (dále jen HZS). Při tom všem by si měl udržet přehled o plynutí času, kolik policistů, respektive hlídek, má v místě zákroku a kde se nachází.

V těchto činnostech by mu mělo být nápomocné IOS, soubor typových činností č. 14 a karty měkkých cílů, které jsou v rámci jednotlivých krajských

²⁷²⁷²⁷ STČ – 14/IZS *Amok-útok aktivního střelce* [online]. HZS ČR, dokumentace IZS, Typové činnosti, str.6, [cit. 18.1.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

ředitelství Policie ČR vypracovávají. Právě karty měkkých cílů, které by měly obsahovat mapové podklady s vytýčením uzávěr, vnější a vnitřní zóny, shromaždišť a nástupních prostor, popisy a plány budov a kontakty na odpovědné pracovníky by měli být pro velitele zákroku od prvotního okamžiku dostupné, například pomocí MBP a vytvořené tak, aby byly stručné a přehledné. Je pak na veliteli zákroku, nakolik se bude řídit pokyny zde uvedenými a zda uzpůsobí jednotlivé zóny, nástupiště a shromaždiště aktuální situaci na místě, kterou může ovlivňovat zástavba, doprava, počet osob, útočníků a zbraní které používají, počet sil a prostředků které má k dispozici.

7.3. Druhosledová hlídka

Zatímco prvosledová hlídka provádí zákrok, jsou na místo události vysílány další hlídky, aby byly nápomocny při provádění zákroku. Jedná se především o standardně vybavené a vycvičené policisty Služby pořádkové a dopravní policie ze základních útvarů a policistů Služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPaV). Může se ale jednat například i o příslušníky Obecní policie. Tyto hlídky pak na místě události plní úkoly uložené jim IOS a především velitelem zákroku, kterým je vždy příslušník Policie ČR. Podílí se na zbudování uzávěr u vnitřní i vnější zóny, zajištění krytí pro příslušníky IZS, střežení zajištěných osob, jejich ztotožňování, poskytování první pomoci a střežení vytýčených prostor objektu, kde probíhá zákrok. Tyto hlídky by měly být plně pod velením velitele zákroku a plnit jeho pokyny. U policistů SKPaV, kteří slouží v civilním oblečení, je důležité, aby byli zřetelně označení a identifikovatelní, aby nedošlo k jejich záměně za pachatele jak ze strany zakročujících policistů, tak i ze strany dalších osob – svědků a nedošlo tak k dezinformacím o pohybu pachatele anebo nedošlo k jiné nežádoucí mimořádné události.

Hlídky, které se podílí na uzávěrách, plní úkoly především tím, že zamezují vstupu nepovolaných osob do jednotlivých zón a jejich odchodu z nich, aniž by prošly kontrolou. Mohlo by totiž jednak dojít k pokusu pachatele uniknout z uzavřené oblasti nebo by mohly zónu opustit osoby, které mohou být důležitými svědky, poškozenými, případně osobami, které by se mohly spojit s médii a poskytnout jim informace o dění v místě události a nevědomky anebo úmyslně tak zmařit probíhající zákrok. V opačném směru by pak do uzavřené oblasti mohli

chtít proniknout příbuzní obětí, novináři a další osoby, které by mohly situaci na místě zákroku ztížit.

Na místě události je potřeba dalších policistů, aby zjišťovali totožnost přítomných osob a obětí, střežili osoby do doby, než budou provedeny nezbytné úkony k jejich identifikaci, pomáhali se zajištěním bezpečnosti zasahujících příslušníků IZS, především pak zdravotního personálu, případně poskytovali první pomoc v rámci svých možností a pomáhali s tříděním zraněných.

Při zajišťování objektu kde došlo k útoku, je potřeba rozmístit policisty od vchodů po budově tak, aby bylo zaručeno, že jsou střeženy všechny vstupy, schodiště, výtahy a trasy, po kterých by se mohl pohybovat pachatel nebo další osoby, které by mohly ztížit nebo mařit probíhající zákrok. Obsazení těchto strategických bodů zajistí, že budova bude kompletně a důkladně prohledána a budou tak eliminovány všechny potencionální hrozby a policie bude mít přehled nad pohybem všech osob a situací v budově. V opačném případě by se mohlo stát, že by se pachatel mohl nestřeženou přístupovou cestou dostat do prostor, které již byly prohledány a označeny za bezpečné a zde znovu zaútočit na přítomné osoby nebo členy IZS anebo se pokusit skrýt mezi oběti a svědky, aby tak unikl dopadení.

7.4. Ostatní subjekty

Na zákroku proti aktivnímu útočníkovi se v určité fázi podílejí i další složky. Velké nároky jsou kladeny na zdravotní záchrannou službu (dále ZZS), jejímž úkolem je v co nejkratším čase poskytnout první pomoc zraněným osobám. Mezi útokem a zákrokem prvosledové hlídky může uplynout jen několik minut, ale další úkony, směřující k zajištění celého prostoru mohou trvat i několik hodin. V případě, že se na místě nachází velké množství zraněných osob, nelze čekat, až bude zóna bezpečná, a proto je potřeba rychle a bezpečně dostat zdravotníky do zóny, kde se zranění nachází. Zásadní problém může nastat v okamžiku, pokud zdravotníci odmítnou vstoupit do nebezpečné zóny do doby, než bude bezpečnou. Zatímco policisté mají ze zákona povinnost provést úkon (§ 10 z. č. 273/2008 Sb.), a to i s nasazením vlastního života (§ 17 odst. 3 z. č. 361/2003 Sb.), ZZS jako složka IZS tuto povinnost v žádném zákoně zakotvenou nemá. Naopak v zákoně č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, v § 19 odstavci 3 je uvedeno,

že vedoucí výjezdové skupiny ZZS je oprávněn rozhodnout o neposkytnutí přednemocniční neodkladné péče v místě události v případech, kdy by při poskytování této péče byly bezprostředně ohroženy životy nebo zdraví členů výjezdové skupiny anebo pokud se jedná o činnosti, pro jejichž zvládnutí nebyli členové výjezdové skupiny vycvičeni, vyškoleni nebo vybaveni vhodnými technickými či osobními ochrannými prostředky. Povinnost poskytnout neodkladnou péči ze strany ZZS by si proto vyžádala zásadní legislativní změnu, kdy například jako složka IZS by měla být zahrnuta pod služební zákon, stejně jako jsou složky Policie ČR a Hasičský záchranný sbor (HZS).²⁸

Nemalou měrou mohou ke zdárnému zákroku přispět i osoby přítomné na místě události. Jedná se především o zaměstnance, zákazníky, hosty, zkrátka osoby, které se v místě útoku nachází a které jsou potencionálními cíli aktivního útočnicka. Pokud se tyto občané zachovají dle svých možností a v souladu s taktikou „Uteč – Skryj se – Bojuj“, mohou v rámci možností přispět ke snížení rizik a počtu zraněných a mrtvých na místě události. Proškolením osob v situaci Amok se v současné době na různé úrovni a v různé kvalitě angažují soukromé subjekty, ale i státní složky, a to ministerstva a především Policie ČR. V této oblasti prevence existují ještě nevyužité možnosti a především zde chybí jednotná koncepce a nastavení standardu a kvality, o čemž jsem pojednával ve své bakalářské práci „Možný scénář postupu vybrané školy při jejím napadení aktivním útočnickem“.

Typickým příkladem správného chování osob na místě útoku byl případ z 26. dubna 2002 na gymnáziu v Erfurtu v Německu. Bývalý student, Robert Steinhäuser, který nebyl připuštěn k maturitní zkoušce, zaútočil okolo 11. hodiny na gymnáziu. V 11:05 hod. obdržela policie telefonicky oznámení o střelbě od školníka gymnázia. V 11:10 hod. byla na místě první hlídka policie, která se ihned při vstupu do budovy školy dostala pod palbu útočnicka, a byl zde smrtelně zraněn jeden policista. V 11:20 hod. byla budova školy obklíčena policií a dovnitř vstoupila speciální jednotka. Vzhledem k rozsáhlosti a složitosti budov školy byl útočník objeven teprve okolo 13. hodiny, kdy se bezprostředně při kontaktu

²⁸ VALÁŠEK, Petr. *Možný scénář postupu vybrané školy při jejím napadení aktivním útočnickem*. Praha, 2020. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostně právní, Katedra profesní přípravy, Vedoucí práce PaedDr. Ing. Jan Zelinka Ph.D.

s policií zastřelil. Teprve v 15:00 hod. byla prohledána celá budova a prohlášena za bezpečnou. Během incidentu zemřelo 13 učitelů, 2 studenti, 1 policista a samotný útočník. Studenti se během střelby zabarikádovali ve třídách a tyto barikády zrušili až při příchodu policie.²⁹

Jeden z učitelů později o setkání s útočníkem uvedl, že útočník na učitele namířil a povytáhl si kuklu, která mu zakrývala tvář. Učitel si ihned vybavil jméno mladíka, který na škole studoval a oslovil šokovaného střelce: "Roberte? Co si o sobě myslíš, to ty jsi střílel?". Postavil se před něj a zvedl ruce: "Tak teď můžeš střílet dál, ale dívej se mi do očí." Útočník prý zareagoval: "Pro dnešek to stačí, pane Heise." Učitel pak do Steinhäusera vrazil a ten vpadnul do kreslárny. "Zaklapl jsem dveře, zamkl je na dva západy a šel pryč." uvedl Heise.³⁰

Útočník poté zůstal ve třídě zamčený bez možnosti pohybu a další střelby až do zákroku policie. Kdyby se studenti nezabarikádovali a kdyby učitel nezamkl útočníka v učebně, mohlo být obětí mnohem více. Útočník by se mohl volně pohybovat po škole a útočit na další studenty, učitele a zakročující policisty. Byť reakce učitele na střelce mohla i pro něj dopadnout tragicky, využil váhavosti útočníka a svým způsobem mu zabránil v dalším pohybu a možnosti pokračovat v útoku.

7.5. Shrnutí - Rychlá reakce

V případě, že nastane situace Amok, je pro policii důležité, aby na místo události ihned vyslala prvosledovou hlídku, která provede neprodleně zákrok. Z případů, které se odehrály lze usuzovat, že pokud na místo události dorazí policejní hlídka, aktivní útočník na toto reaguje jedním z několika způsobů.

Typickou reakcí útočníka je, že zaměří svůj útok na policejní hlídku. Policie tedy váže pozornost na sebe a nedochází k dalším útokům na civilisty nacházející se uvnitř objektu, a tím pádem k dalším obětem. Další typickou reakcí útočníka

²⁹ iDnes.cz, V gymnáziu zemřelo 17 lidí, *iDnes.cz* [online], 27.4.2002. [cit. 7.9.2021] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/v-gymnaziu-zemrelo-17-lidi.A020426_123135_zahranicni_has?r=zahranicni&l=1&t=A020426_123135_zahranicni_has&r2=zahranicni

³⁰ iDnes.cz, Bilance mrtvých z Erfurtu mohla být vyšší, *iDnes.cz* [online], 28.4.2002. [cit. 7.9.2021] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/bilance-mrtvych-z-erfurtu-mohla-byt-vyssi.A020427_160530_zahranicni_nad

při příjezdu policie je, že spáchá sebevraždu. A to buďto přímo, kdy se například zastřelí nebo takzvaně z rukou policisty, kdy jeho činnost směřuje k tomu, aby ho zakročující policista zastřelil. V některých případech se útočník snaží z místa incidentu utéct, vyhnout se dopadení, aby mohl pokračovat ve svých útocích.

Ne úplně typickou reakcí aktivního útočníka je, že se zakročující policejní hlídce vzdá. Toto byl případ Anderse Breivika, který sám během útoku kontaktoval telefonicky policii s úmyslem kapitulovat a při následném zákroku zásahové jednotky se vzdal. Smyslem jeho, do té doby netypickým, chování bylo mít možnost v následném soudním líčení obhajovat svoje skutky, šířit své myšlenky a ideje. Jeho příkladu poté následoval útočník Brenton Harrison Tarrant, který zaútočil ve dvou mešitách v městech Christchurch na Novém Zélandu. I on zveřejnil manifest, ve kterém sdílel své myšlenky a ideje a svůj útok živě vysílal na sociální síti.

Na základě zkušeností s aktivními útočníky je tedy nezbytné, aby na místo útoku byla co nejrychleji vyslána policejní hlídka, která provede zákrok proti aktivnímu útočníkovi. Tato rychlá reakce policie může snížit ztráty na životech a přispět k rychlému ukončení krizové situace. V těchto případech se nelze spoléhat na příjezd zásahové jednotky a vyčkávat, protože to dává útočníkovi prostor a čas pokračovat v útoku, útěku nebo skrytí se. Zakročující hlídka musí být náležitě vycvičena a vyzbrojena, aby získala nad útočníkem převahu a nestala se tak další z obětí útočníka. V tomto směru je koncepce prvosledových hlídek dobrou a efektivní volbou. Je však nutné myslet též na to, že vše se vyvíjí, bohužel i zbraňové systémy, taktika, možnosti útočníků a jejich potencionální cíle. Policie se proto musí tomuto vývoji přizpůsobit, zdokonalovat taktiku, modernizovat výstroj i výzbroj a držet krok s rozvojem nových technologií.

8. Příkladová studie činnosti Policie ČR při nácviku útoku na měkký cíl

V příkladové studii uvádím metodiku činností Policie ČR spojených s nácvikem zákroku při útoku na vybraný měkký cíl. Tato metodika nemůže být brána jako obecně využitelná, protože jednotlivé měkké cíle se od sebe liší a i útoky mohou probíhat různým způsobem. Rozdíly budou nejvíce ovlivněny počtem a složením osob přítomných v objektu měkkého cíle, charakterem a stavbou budovy, zástavbou v místě události, složitostí a možnými přístupy do objektu, provozem, denní a roční dobou, způsobem vedení útoku, použitými zbraněmi a počtem útočnicků a v neposlední řadě i počtem a složením zakročujících policistů. Cílem této metodiky je vytvořit, v rámci možností a zadaného obsahu, koncepci, ze které by bylo možno vycházet při plánování jednotlivých cvičení, zákroků proti aktivnímu útočnickovi tak, aby došlo k ucelenému cvičení, do kterého se zapojí všechny složky Policie ČR, které by se v reálné situaci podílely na zákroku proti aktivnímu střelci. Výstupem takového cvičení by pak měly být poznatky ke zlepšení činnosti Policie ČR a dalších subjektů podílejících se na ochraně měkkého cíle, odhalení nedostatků a prověření připravenosti na tuto mimořádnou situaci.

8.1. Námět cvičení

V této části musí být uvedena stručná charakteristika cvičení, ze které bude zcela zřejmé, o jakou situaci se bude jednat.

Námětem cvičení je útok aktivního útočnicka, který, vybaven dvěma krátkými střelnými zbraněmi a balistickou vestou, vstoupí v dopoledních hodinách do budovy nemocnice a zaútočí na zde přítomné pacienty a personál. Muž se pohybuje po budově nemocnice a vyhledává další oběti s cílem usmrtit co největší počet osob.

Varianta č. 1

Pachatel se pohybuje po budově nemocnice a zaútočí i na přítomné policisty, kdy je svým jednáním chce donutit, aby ho zastřelili.

Varianta č. 2

Pachatel vystoupá do horního patra budovy, kde se při kontaktu s policisty pokusí zadržet rukojmí a poté vyhrožuje zastřelením rukojmího, pokud ho policisté nezastřelí.

8.2. Cíl cvičení

Stanovení cíle cvičení je podstatnou částí. Tyto cíle by měly být dodrženy a jejich stanovení slouží k potvrzení nebo vyvrácení domněnek, zjištění akceschopnosti a nalezení možností, jak rychle a efektivně zvládnout situaci útoku aktivního střelce.

Cílem cvičení je prověřit akceschopnost prvosledových hlídek Policie ČR a schopnost jejich spolupráce s druhosledovými hlídkami. Dále schopnost operačních důstojníků IOS předávat informace, využívat informačních systémů, včetně karet měkkých cílů, katalogu typových činností a dalších informačních systémů. Schopnost velitele zákroku velet na místě události a celková schopnost Policie ČR reagovat na situaci útok aktivního útočníka.

8.3. Materiální zabezpečení

Materiálním zabezpečením se rozumí výstroj a vyzbroj zakročujících policistů, pachatele, figurantů a dalších osob podílejících se na cvičení, včetně ochranných pomůcek, kterými musí být všichni účastníci vybaveni.

Prvosledové a druhosledové hlídky budou vybaveny jako v běžném výkonu služby. Zbraně zakročujících hlídek budou zbraně FX HK MP5 a CZ 75D compact, včetně munice do nich. Zakročující policisté budou vybaveni radiostanicemi, kdy pro cvičení bude vyhrazen kanál 265 Akce. Maskování zraněných a mrtvých osob zajistí, v rámci spolupráce, krajská nemocnice. Hodnotitelé budou vybaveni reflexními vestami pro odlišení od všech cvičících. Všichni zúčastnění budou vybaveni chrániči zraku – brýlemi. Zakročující policisté budou vybaveni osobními kamerami.

8.4. Objekt

Pod touto položkou by měl být popis objektu, jeho umístění, počet budov a možnosti přístupů, včetně podrobného popisu budovy, ve které bude probíhat cvičení.

Nemocnice nacházející se ve středu města, skládající se ze tří několikapodlažních budov v uzavřeném objektu, do kterého jsou vstupy umožněny přes tři vjezdové brány. Celý objekt je oplocen. Brány jsou opatřeny závorami, u hlavního vjezdu je dvoučlenná ostraha, která kontroluje vjezd vozidel a má možnost otevírat všechny tři brány na vjezdech do areálu. Vjezdy jsou pod kamerovým systémem, stejně tak chodby a čekárny přístupné veřejnosti v budovách nemocnice.

Budova, kde proběhne cvičení, se nachází za hlavním vjezdem po pravé straně, má pět podlaží. Do budovy je možné vstoupit dvěma vchody, oba jsou využívány veřejností. Nachází se zde několik nemocničních oddělení, urgentní příjem a lůžková oddělení. Podlaží jsou propojena dvěma schodišti na protilehlých okrajích budovy a třemi výtahy. Dva výtahy jsou pro veřejnost, jeden pro personál.

8.5. Účastníci cvičení

Pachatel

Osoba představující pachatele musí být jednoznačně charakterizována i s popisem, jak se bude pohybovat po budově, jak bude jednat v zásadních situacích a jak bude reagovat na kontakt s Policií ČR.

Pachatelem je muž ve věku cca 40 let s diagnózou HIV pozitivitu. Nahromaděný vztek z nemožnosti vyléčení a lhostejnosti okolí přerostl v plán pomstít se personálu nemocnice i pacientům, kteří na rozdíl od něj péči mají. Ozbrojen legálně drženou krátkou střelnou zbraní a několika zásobníky s municí vstoupí do první budovy nemocnice a hned v přízemí na urgentním příjmu začne střílet po zde čekajících pacientech. Několik pacientů a zaměstnanců zastřelí, několik jich zraní. Poté projde přízemím a postupuje po vpravo umístěném schodišti do dalších pater, kde vyhledává další oběti. Při kontaktu s jakoukoliv osobou po ní ihned střílí. Snaží se vstupovat do ordinací a čekáren, zkouší, které dveře jsou odemknuté. Postupuje pomalu a systematicky. Nikam nespěchá.

Varianta č. 1

Pachatel nemá v úmyslu brát rukojmí, při kontaktu s policií chce být policisty zastřelen. Před policejní hlídkou nebude utíkat, ale bude se snažit je donutit, aby ho zastřelili, a to v prvním cvičení tím, že bude přítomné policisty ohrožovat střelnou zbraní.

Varianta č. 2

V druhém cvičení pachatel vystoupá do nejvyššího patra, kde zadrží jako rukojmí někoho z personálu a při kontaktu s policií bude vyhrožovat jeho zastřelením, pokud ho policisté nezastřelí. Je ochoten komunikovat, ale neustále opakuje požadavek, aby ho policisté zastřelili.

Zakročující policisté

V tomto bodě musí být uveden výčet všech cvičících policistů, jejich rozdělení do hlídek, stanovené volací znaky, jejich výzbroj a výstroj a úkoly, které by měli na začátku cvičení plnit. V této položce je velmi důležité vyčlenit patřičný počet zakročujících policistů, případně i dalších složek tak, aby toto odpovídalo pokud možno reálným počtům při výkonu služby. Dále je potřeba dohlédnout, aby se do cvičení nezapojovali policisté sloužící v danou dobu v přímém výkonu služby, a aby zakročující policisté při cvičení nebyli vybaveni ostrou municí.

Prvosledová hlídka

Tři policisté, volací znak PROVOSLED 1, FX zbraně – 3x CZ 75D compact, 2 x FX zbraně HK MP5, služební vozidlo prvosledové hlídky. Hlídka po vyrozumění vyráží na místo události a reaguje na vzniklou situaci aktivního střelce s cílem eliminovat aktivního střelce, prohledat budovu a případně plnit další úkoly dle nastalé situace.

Druhosledové hlídky

Osm policistů z obvodních oddělení Policie ČR (dále jen OOP), čtyři služební vozidla, volací znaky OBVOD 1, 2, 3, 4 – plní úkoly velitele zákroku, reagují na vzniklou situaci, podporují prvosledovou hlídku nebo zajišťují objekt, kde dochází k zákroku.

Šest policistů SKPaV, dvě služební vozidla, volací znaky KRIMI 1, 2 - plní úkoly velitele zákroku, reagují na vzniklou situaci, podporují prvosledovou hlídku nebo zajišťují objekt.

Šest policistů DI, tři služební vozidla, volací znaky Doprava 1, 2, 3 – plní úkoly velitele zákroku, vytváří uzávěry a kontrolní stanoviště na hranicích vnitřní a vnější zóny dle pokynů IOS.

Tyto hlídky jsou vyzbrojeny zbraněmi FX, pokud jich není dostatek, budou vyzbrojeni jako do služby, ale bez munice a zásobníky budou mimo těla zbraní.

IOS

Operační důstojník IOS vyčleněný k řízení cvičení a předávání informací mezi zakročujícími hlídkami a vedením nebo i případně zřízeným štábem.

Štáb velitele zásahu

Je-li v rámci komplexního cvičení zřízen, jsou v tomto štábu velitelé jednotlivých zakročujících jednotek IZS a případně další osoby dle rozhodnutí velitele zákroku.

Krizový vyjednaváč, tým krizového vyjednávání

Je vyrozuměn a měl by být přítomen v rámci celého cvičení. Účastní se varianty č. 2 – zadržování rukojmí a vede případné vyjednávání s pachatelem.

Figuranti

Neméně důležité osoby cvičení jsou náležitě poučení figuranti. Tito představují usmrcené a zraněné osoby a dále osoby přítomné na místě události. Měli by být rozděleni do skupin a náležitě poučeni o způsobu jak se chovat, předstírat zranění, šok a jak reagovat na přítomnost policie a útočnicka a dále jaké informace by mohli případně zakročujícím policistům o situaci a útočnickovi předat.

Čtyři figuranti představují mrtvé ve vestibulu budovy hned za hlavním vchodem. Dalších dvanáct figurantů je rozmístěno v jednotlivých patrech s různými střelnými poraněními. Jeden figurant představuje v druhém cvičení zadržovaného rukojmího, kdy se dovolává pomoci od přítomných policistů,

pachatelovi se nebrání, projevuje panický strach. Deset figurantů představuje přítomné osoby, které se nachází v různém stádiu šoku, ale mohou poskytnout policistům informace o pohybu a vzhledu pachatele a skrývají se v budově na předem určených místech.

Hodnotitelé

Hodnotiteli by měli být zkušení policisté obeznámení s problematikou prvosledových hlídek, karet měkkých cílů, prací IOS a taktikou zákroku. Jejich počet by měl být dostatečný, aby bylo pokryto celé působiště při cvičení, ale nemělo by jich být příliš mnoho, aby nepůsobili rušivě. Dále by měli být zřetelně odlišeni od cvičících, aby nedocházelo k záměně s figuranty a cvičícími policisty. Toto odlišení může být provedeno například pomocí reflexních vest.

Hodnotitelem prvosledové hlídky je určen instruktor odboru služební přípravy, druhosledových hlídek instruktor odboru služební přípravy, doplněný o velitele oddělení, které zajišťuje prvosledové hlídky nebo velitelem směny těchto hlídek, který má zkušenosti s činností hlídek při zákroku. Hodnotitelem IOS je vedoucí odboru IOS. Je-li zřízen v průběhu cvičení štáb, hodnotitelem je policista oddělení krizového řízení. Hodnotitelem krizového vyjednavče nebo vyjednávacího týmu je krajský koordinátor krizového vyjednávání.

8.6. Scénář řešení situace

Zde by měla být uvedena časová osnova a osnova postupů a řešení jednotlivých cvičení, která by měla být dodržena. Od ní je možné se odchýlit dle reakcí zakročujících policistů, pachatele a přítomných osob. Nicméně by mělo jít o drobné odchylky, aby byla dodržena koncepce cvičení a bylo dosaženo stanovených cílů. Tímto se také eliminují případné excesy cvičících.

Instrukce pro vyslání hlídek

Jedná se o prvotní zprávu, kterou získají IOS a jejich cestou zakročující hlídky. Tato by měla odpovídat reálné situaci, která by nastala v případě skutečného útoku. Od tohoto oznámení se poté odvíjí veškeré činnosti Policie ČR.

Na IOS byla cestou tísňové linky 158 oznámena střelba v nemocnici v budově A ostrahou objektu, která vykonává službu na vrátnici hlavního vjezdu.

Byly slyšet opakovaně výstřely a křik. Následně volá několikrát na linku 112 personál nemocnice, že slyší střelbu na chodbě budovy A. V průběhu cvičení dojde k dalším telefonátům o střelbě a zraněných osobách v budově nemocnice.

Činnost IOS

IOS v reakci na telefonické oznámení vysílá na místo policejní hlídky a dále postupuje dle KTČ a postupů stanovených interními předpisy. Od prvotního oznámení by již měl hodnotitel sledovat činnosti IOS a jeho podílení se na zvládnutí celé mimořádné události. Hodnotí se přijetí oznámení, vytěžení důležitých informací, hlásná služba, předávání informací, práce s KTČ, kartami měkkých cílů, dalšími informačními systémy, koordinace vysílání hlídek Policie ČR a případně dalších složek IZS.

IOS by během cvičení mělo dodržet následující body:

- 1. Přijetí oznámení, hlásná služba*
- 2. Vyslání prvosledové hlídky*
- 3. Komunikace s hlídkou*
- 4. Vyslání druhosledových hlídek*
- 5. Koordinace sil a prostředků, využití karet měkkých cílů a katalogu STČ 14 a dalších informačních systémů*
- 6. Vyrozumění dalších složek IZS*
- 7. Podílet se na vytyčování vnitřní a vnější zóny a uzávěr předáváním informací z příslušné karty měkkého cíle*

Činnost prvosledové hlídky

Prvosledová hlídka reaguje na vyslání operačním důstojníkem IOS. Vyjíždí na místo a reaguje na vzniklou situaci. Od přijetí oznámení by měl hodnotitel sledovat činnosti prvosledové hlídky. Hodnotí se přijetí oznámení, příprava k zákroku, volba příjezdové trasy, výběr vhodného místa pro odstavení vozidla, přiblížení se k objektu, vstup do objektu, reakce na přítomné osoby a vzniklou situaci, reakce na pachatele. Dále se hodnotí schopnost hlídky získávat na místě informace a předání důležitých informací dále, postup objektem a samotný zákrok proti pachateli a činnosti po eliminaci pachatele.

Prvosledová hlídka by po přijetí oznámení měla splnit následující body:

- 1. Přijetí oznámení od IOS*
- 2. Vybavení se balistickou ochranou a zbraněmi skupinového vyzbrojení*
- 3. Volba taktiky zákroku*
- 4. Volba vhodné příjezdové cesty*
- 5. Odstavení vozidla na vhodném místě*
- 6. Vyčlenění velitele zákroku nebo komunikace s další hlídkou vyslanou na místo o určení velitele zákroku*
- 7. Přiblížení se k objektu a vstup vhodným vchodem do objektu*
- 8. Vyhledání pachatele a jeho eliminace*
- 9. Prohlídka objektu*
- 10. Poskytnutí první pomoci, třídění raněných, plnění úkolů dle rozhodnutí velitele zákroku*

Činnost dalších hlídek

Druhosledové hlídky, vyslané na místo události, by měly plnit úkoly stanovené operačním důstojníkem IOS anebo činnosti stanovené velitelem zákroku. Hodnotí se přijetí oznámení, příprava k zákroku, přesun na přidělenou pozici, schopnost komunikace s velitelem zákroku, plnění stanovených úkolů, jako je zbudování uzávěr a kontrolních stanovišť, střežení objektu, činnosti během zákroku proti pachateli a činnosti po eliminaci pachatele.

Druhosledové hlídky by dle pokynu velitele zákroku a IOS měly plnit následující body:

- 1. Volba vhodné příjezdové trasy a umístění vozidel*
- 2. Vybudování vnitřní a vnější zóny a kontrolních stanovišť*
- 3. Obsazování strategických bodů v budově*
- 4. Poskytování první pomoci, třídění raněných*
- 5. Ochrana zdravotníků a dalších členů IZS během zákroku*
- 6. Ztotožňování osob*
- 7. Plnění dalších neodkladných úkonů dle pokynu velitele zákroku*

Je-li zřízen štáb velitele zákroku, hodnotí se jeho složení, schopnost vzájemné komunikace, spolupráce a celkové zvládnutí mimořádné situace.

Časový osnova

Stanovení časové osnovy pomáhá odhadnout čas potřebný pro přípravu a realizaci cvičení. Čas samotného cvičení se může odlišovat v návaznosti na to, jak budou policejní hlídky reagovat na vzniklou situaci a jak rychle se s ní dokáží vypořádat.

Přípravná část

- 07:00 hod. - Sraz všech účastníků cvičení*
- 07:00 - 07:15 hod. - Prezentace námětu cvičení*
- 07:15 - 07:45 hod. - Proškolení o bezpečnosti práce – vybavení ochrannými prostředky, kontrola výzbroje a výstroje*
- 07:45 - 08:00 hod. - Určení scénáře a instruktáž pro jednotlivé skupiny figurantů a zakročující policisty*
- 08:00 - 08:15 hod. - Kontrola spojení, kontrola připravenosti k cvičení*

Vlastní cvičení

Varianta č. 1

- 08:30 - 10:30 hod. - Předpokládaný čas cvičení cca 2 hod.*
- 08:30 hod. - Přijetí telefonického oznámení na IOS od ostrahy objektu*
- 08:32 hod. - Přijetí telefonického oznámení z linky 112 o střelbě v nemocnici*
- 08:40 hod. - Opakované přijetí informací o střelbě a zraněných osobách v nemocnici*
- 08:40 - 10:30 hod. - Následuje v časové posloupnosti vyslání hlídek na místo události, jejich reakce na událost a vlastní zákrok. Především by se mělo jednat o vyhledání a eliminaci pachatele. Prohlídka budovy, poskytnutí první pomoci*

zraněným, třídění zraněných, zjišťování totožnosti, vytvoření vnitřní a vnější zóny, kontrolních stanovišť, spolupráce s dalšími složkami IZS

10:30 hod. - Časový limit pro ukončení prvního cvičení

Varianta č. 2

11:00 - 14:00 hod. - Předpokládaný čas cvičení maximálně 3 hod.

11:00 hod. - Přijetí telefonického oznámení na IOS od ostrahy objektu

11:05 hod. - Přijetí telefonického oznámení z linky 112 o střelbě

11:10 hod. - Opakované přijetí informací o střelbě a zraněných osobách v nemocnici

11:10 - 12:00 hod. - V tomto cvičení následuje v časové posloupnosti vyslání hlídek na místo události, jejich reakce na událost a vlastní zákrok. Především by se mělo jednat o vyhledání pachatele a přivolání krizového vyjednaváče. Prohlídka budovy, poskytnutí první pomoci zraněným, třídění zraněných, zjišťování totožnosti, vytvoření vnitřní a vnější zóny, kontrolních stanovišť, spolupráce s dalšími složkami IZS a zajištění jejich bezpečnosti během celého cvičení, včetně zajištění bezpečnosti krizového vyjednaváče

12:00 hod. - Nejpozději v tuto dobu pachatel zadrží jednoho rukojmí a vyhrožuje jeho zastřelením

12:30 hod. - Přijezd krizového vyjednaváče nebo vyjednavacího týmu na místo události

12:45 - 13:45 hod. - Vyjednávání s pachatelem končící jeho kapitulací – dle instrukcí koordinátora krizového vyjednávání

Vyhodnocení celého cvičení

14:00 - 15:00 hod. - Vyhodnocení obou variant cvičení, poukázání na chyby a nedostatky, s cílem jejich odstranění nebo zlepšení

činností, aby byly eliminovány nebo alespoň sníženy hrozící škody. Kontrola výstroje a výzbroje, hlášení škod a zranění

8.7. Vyhodnocení

Bezprostředně po cvičení by mělo proběhnout krátké vyhodnocení pro zakročující policisty s upozorněním na případné chyby a nedostatky zjištěné během cvičení. V této době mají zakročující policisté v živé paměti prováděné činnosti a dokáží na ně reagovat. Následně by mělo s odstupem času proběhnout vyhodnocení celého cvičení, a to i v písemné podobě, kdy bude poukázáno na chyby a nedostatky, slabá místa s doporučením, jak je odstranit. Součástí by měly být i zjištěná pozitiva, která by šlo aplikovat na další měkké cíle při jejich ochraně a při činnosti prvosledových hlídek a činnosti Policie ČR celkově. Výhodou je pořizování kamerového záznamu cvičení, kdy mohou být odhaleny i případné chyby, které hodnotitelům unikly.

Hodnocení by mělo být objektivní, s poukázáním na klady i zápory zjištěné během cvičení, z nich lze vyvodit závěry a stanovit další postupy, které pomohou snížit nebo eliminovat rizika spojená s útokem aktivního útočníka na měkké cíle.

9. Diskuze

V úvodních kapitolách jsem se v obecné části věnoval vybraným útokům, které se odehrály ve světě i v České republice. Domnívám se, že bez analýzy případů z minulosti se nelze vyvarovat dalších chyb, zdárně se rozvíjet a v budoucnu tak zabránit dalším útokům nebo jejich dopady alespoň minimalizovat.

V další části jsem se pak věnoval samotné metodice činností Police ČR v rámci platné úpravy a snažil se nalézt prostor pro zlepšení a další rozvoj, protože zastávám názor, že tato metodika se musí stále rozvíjet a přizpůsobovat novým trendům, technologiím a způsobům vedení útoku aktivního útočnicka.

Na základě výše uvedených skutečností jsem dospěl k závěru, že v rámci zdokonalení ochrany měkkých cílů je potřeba provést následující kroky.

Za prvé je nezbytné, aby Policie ČR i nadále pokračovala ve výcviku činností policejních hlídek při zákroku proti aktivnímu střelci, a to nejen prvosledových hlídek, ale i dalších policistů, kteří mohou být na místo události povoláni nebo zde přítomni. Počty prvosledových hlídek jsou dány personálními a finančními možnostmi jednotlivých ředitelství Policie ČR, respektive jejich územních odborů, a pokud nastane situace, že prvosledová hlídka nebude k dispozici, bude muset zákrok proti aktivnímu útočnickovi provést i hlídka služby pořádkové nebo dopravní policie, která bude místu události nejbližší a která jako prvosledová není určena a ani v současné době vycvičena. Vytvořením prvosledových hlídek se zkrátila doba dojezdu i samotného zákroku policie proti aktivnímu útočnickovi a byl vytvořen mezičlánek mezi speciálními útvary, kterými jsou zásahové jednotky a hlídkami služby pořádkové policie základních útvarů. Ale na základě vlastních zkušeností a nashromážděného materiálu jsem dospěl k přesvědčení, že výcvik, který je poskytován prvosledovým hlídkám, by měl prodělat každý policista v přímém výkonu služby. Tento výcvik by neměl být nadstavbou nebo něčím nadstandardním v rámci výcviku Police ČR, ale spíše standardním výcvikem každého policisty zařazeného do přímého výkonu služby, protože kvalitně vycvičený a vybavený policista může zakročit proti aktivnímu útočnickovi i když není členem prvosledové hlídky.

Co se týče složení prvosledové hlídky, dospěl jsem k závěru, že ideálním počtem členů jsou tři policisté, kdy v případě zákroku proti aktivnímu útočníkovi je velitel hlídky vyčleněn jako velitel zákroku. Tento zůstává u vozidla a koordinuje z místa činnost prvosledové a druhsledových hlídek. Ve většině případů se bude jednat o zkušeného policistu obeznámeného s činností prvosledových hlídek, který bude mít kontakt na zakročující policisty a bude mít i jejich osobní znalost. Byla-li by hlídka pouze dvoučlenná, měla by tato provést zákrok a velitel další hlídky, která dorazí na místo, se stává velitelem zákroku. Tento policista by ovšem neměl přehled co se dělo před jeho příjezdem a jaké opatření provedla prvosledová hlídka. Musel by se jich pomocí radiostanice nebo jiným způsobem dotazovat a tímto by je mohl rušit v jejich činnosti. Také není zaručeno, že se bude jednat o zkušeného policistu, který je obeznámen s výcvikem a činností prvosledových hlídek.

Dále je potřeba neustále sledovat nejnovější trendy, co se týká výzbroje a vybavení a toto pro prvosledové hlídky zajistit. Od zbraní počínaje, přes balistickou ochranu a služebními dopravními prostředky konče. Mimo tyto činnosti, které směřují k reakci na vzniklou mimořádnou událost a ke snížení škod během útoku a bezprostředně po něm, je potřeba, aby se činnost Policie ČR zaměřila i na oblast prevence.

V rámci činnosti jednotlivých složek IZS při mimořádné události Amok je potřeba především právně zajistit, aby bylo možné, co nejrychleji dopravit zdravotníky ke zraněným osobám, bez zbytečného prodlení, které je způsobeno zajištěním bezpečné zóny. Jak jsem již uvedl výše, ZZS má v zákoně č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, v § 19 odstavci 3 uvedeno, že vedoucí výjezdové skupiny ZZS je oprávněn rozhodnout o neposkytnutí přednemocniční neodkladné péče v místě události v případech, kdy by při poskytování této péče byly bezprostředně ohroženy životy nebo zdraví členů výjezdové skupiny anebo pokud se jedná o činnosti, pro jejichž zvládnutí nebyli členové výjezdové skupiny vycvičení, vyškoleni nebo vybaveni vhodnými technickými či osobními ochrannými prostředky. Stanovení povinnosti poskytnout neodkladnou péči ze strany ZZS, by si proto vyžádala zásadní legislativní změnu uvedeného zákona nebo by ZZS musela být zahrnuta pod služební zákon, stejně

jako složky Policie ČR a Hasičský záchranný sbor. Dále by musela pro tyto případy ZZS disponovat balistickou ochranou nebo by jí musela být balistická ochrana v těchto situacích poskytnuta ze strany Policie ČR.

V oblasti prevence, kterou považuji za neméně důležitou, je tvorba karet měkkých cílů prvním, nikoliv však jediným krokem, který je potřeba udělat. Kromě spolupráce mezi státními složkami, především složkami IZS, je potřeba spolupracovat i se soukromými subjekty, pomáhat při proškolení personálu objektů měkkých cílů a poskytovat informace k zabezpečení budov. Jsem přesvědčen, že kvalitně prováděná prevence dokáže snížit a případně eliminovat možnost vzniku mimořádné události Amok. V současné době neexistuje žádná norma, která by zřizovatelům nebo provozovatelům měkkých cílů nařizovala aktivně se podílet na jejich ochraně. Toto je postaveno na takzvaném „systému dobrovolnosti“. Dobrovolnost je však v České republice ve většině případů, jak se můžeme v současné době v různých aspektech života přesvědčit, vnímána jako něco, co nikdo dělat nebude, protože to nikdo nenařídil. Tato povinnost by se měla týkat nejen stálých měkkých cílů, jako jsou nemocnice, školy a obchodní domy, ale i dočasných měkkých cílů, kterými mohou být koncerty, meetingy a festivaly a měla by směřovat vůči zřizovateli, provozovateli nebo organizátorovi akce. Právní normou by jim měla být stanovena povinnost pravidelně proškolovat personál pro situaci Amok, aktivně se podílet na zabezpečení budov nebo prostor měkkého cíle a aktivně vejít ve spolupráci s Policií ČR nebo dalšími subjekty podílejícími se na zajištění bezpečnosti v této problematice. Navíc by tato norma měla být i vynutitelná státní mocí.

Jako poslední bod, nikoliv však v důležitosti, by mělo ministerstvo vnitra právní normou stanovit standardy pro soukromé subjekty, které provádí školení pro situace Amok, aby byla zajištěna minimální kvalita školení a došlo ke sjednocení předávaných informací v této oblasti. V rámci tohoto by měl být stanoven například i orgán, který bude garantovat kvalitu služeb nabízených soukromými subjekty a případně bude vykonávat dohled nad dodržováním kvality školení. V současné době se totiž na trhu pohybuje celá řada firem, které provádí analýzu rizik, navrhují opatření a provádí proškolení k ochraně měkkých cílů v různém rozsahu a různým způsobem, kdy se často zaštiťují tím, že tuto činnost

provádí v souladu s metodikou ministerstva vnitra, ačkoliv zda je toto prováděno skutečně dle platné metodiky, není nikde kontrolováno.

Závěr

Primárním cílem této práce bylo, v rámci stanoveného rozsahu a možností, popsat metodiku činnosti prvosledových hlídek při situaci Amok. V rámci tohoto je potřeba si uvědomit i širší souvislosti, které předcházely vzniku těchto hlídek. Proto jsem se v úvodní části zabýval vybranými případy situace Amok ve světě i u nás. Je potřeba si uvědomit, že fenomén aktivního útočníka není jen otázkou posledních několika let, ale že trvá již delší dobu a jsou zdokumentovány případy i z počátku dvacátého století. To, co se poslední dobou mění, je možnost přístupu k informacím, dostupnost zbraní, možnost rychlé dálkové komunikace mezi osobami, dokumentování a zveřejňování útoků v médiích a na sociálních sítích.

Aktivní útočník je osoba, která ke spáchání útoku dospěje na základě svého rozhodnutí a jejím cílem je zranit nebo usmrtit co nejvíce osob. Na svůj čin se systematicky připravuje a během přípravy existují indicie, které mohou napomoci k odhalení útočníka. Přesto se téměř vždy jedná o nenadálý a překvapivý útok. Teprve pozdějším vyšetřováním jsou odhaleny indicie, které mohly vést k odhalení útočníka mnohem dříve, než útok přišel. Přesto ale byly útočnickovým okolím tyto indicie přehlíženy.

Dalším poznatkem z uvedených případů je fakt, že útok se odehrává po poměrně krátkou dobu, přijde nenadále, ve vysoké intenzitě a stejně tak nenadále odezní. Útočník nakonec většinou obrátí zbraň proti sobě, je eliminován policií nebo se vzdá. Většina útoků trvala několik málo minut nebo desítek minut. Oproti tomu následný zákrok policie a dalších složek IZS pokračuje i poté, co je útočník eliminován a trvá mnoho hodin, ve kterých je potřeba poskytnout první pomoc zraněným osobám, provádět identifikační úkony, zadokumentovat celou událost a zajistit bezpečnost všech přítomných osob na místě události.

Minimalizovat rizika a následky útoku aktivního útočníka je možné ve třech rovinách. V první rovině se jedná o preventivní činnost, jejímž cílem je předejít celé události. Toto je možné pouze tak, že budou správně vyhodnoceny indicie směřující k odhalení plánu aktivního útočníka i jeho identity a policie poté provede opatření směřující ke zmaření jeho plánů. Toto se podařilo v případě chystaného útoku studenta gymnázia v Novém Bydžově, který připravoval bombový útok na tuto školu. Student se podle výpovědi spolužáků v poslední době choval divně.

Zajímal se o případy masakrů ve školách ve světě. Student si za použití internetu začal opatřovat informace o účincích různých výbušnin, a také potřebné chemické látky a další prostředky sloužící k výrobě a odpálení takové výbušniny. Chtěl v prostorách školy umístit tašku s výbušninou. Po útoku zamýšlel spáchat sebevraždu. Některé své spolužáky žádal, aby mu pomohli natočit videozáznam, ve kterém chtěl vysvětlit motiv svého plánovaného útoku. Jedna ze studentek o tom informovala svého otce a jeho prostřednictvím případ oznámila na policii.³¹

Do této roviny prevence patří ale i činnosti spojené s proškolením osob, které se v měkkých cílech nacházejí. Jedná se především o zaměstnance, kteří mohou být potencionálním cílem aktivního útočníka. Způsob jejich chování v případě útoku může minimalizovat rizika a ztráty na životech. Jedná se o způsob chování, které je popsáno jako „Uteč – Skryj se – Bojuj“ a jehož podstatou je v první řadě se pokusit o útěk z místa útoku bezpečnou cestou a není-li to možné, skrytí se v bezpečném prostoru tak, aby bylo zabráněno útočníkovi do tohoto prostoru vstoupit, například pomocí zamčení dveří nebo vytvoření barikády. Třetí a poslední možností, pokud obě předcházející selžou, je boj. Zaútočit na pachatele dřív, než on zaútočí na své oběti. V tomto směru například Federal Bureau of Investigation (FBI) vytvořila sérii krátkých instruktážních videí „Run. Hide. Fight.“ jak se v podobné situaci zachovat.

V České republice je v tomto směru prováděno proškolení personálu měkkých cílů v několika rovinách, a to jednak soukromými subjekty, dále státními orgány v rámci pravomoci jednotlivých ministerstev a dále pak Policií ČR. Obzvláště v soukromém sektoru existuje řada firem, právnických osob a bezpečnostních poradců, kteří nabízejí své služby v oblasti proškolení pro situaci Amok v různé kvalitě a různým způsobem. Neexistuje zde jednotná koncepce ani záruka kvality prováděného kurzu, která by byla například zaštitěna ze strany ministerstva vnitra.

³¹ Blažek, Vojtěch, iDnes, Bomba na škole: policie zatkla milovníka násilí, *iDnes.cz* [online], 25.3.2009, [cit. 8.9.2021] čerpáno z: <https://archiv.ihned.cz/c1-36390350-bomba-na-skole-policie-zatkla-milovnika-nasili>

V současné době je nastavena činnost soukromých subjektů v oblasti bezpečnosti, které spravují nebo provozují měkké cíle na bázi dobrovolnosti. Nemají žádným právním předpisem stanovenou povinnost proškolit personál, zabezpečit objekt nebo spolupracovat s bezpečnostními složkami. Je jen na jejich rozhodnutí, jakým způsobem se budou podílet na zajištění bezpečnosti objektů.

V druhé rovině se jedná o samotný zákrok Policie ČR, která musí rychle a razantně zakročit proti aktivnímu útočníkovi všemi dostupnými prostředky a eliminovat ho. Případy z minulosti ukázaly, že původní taktika spočívající v uzavření prostor, kde dochází k incidentu a vyslání na místo speciální jednotky, která provede zákrok, se v těchto případech mívá účinkem. Dojezdové časy speciálních jednotek jsou podstatně delší než doba, po kterou se útok odehrává. V těchto případech je zapotřebí okamžitý zákrok policistů přítomných na místě incidentu, směřující k okamžité eliminaci aktivního útočníka. Protože aktivní útočník se ve většině případů dopředu ke svému činu připravuje, bývá dobře vyzbrojen a má často palebnou převahu nad řadovým policistou, bylo potřeba ze strany Policie ČR změnit koncepci výkonu služby pořádkové policie, a to vytvořením prvosledových hlídek. Tyto hlídky kromě běžného vyzbrojení a vyzbrojení disponují i balistickou ochranou, zbraněmi skupinového vyzbrojení, kterými jsou dlouhé zbraně a dalším vybavením, které jim pomáhá získat převahu nad aktivním útočníkem a umožňuje jim rychle a razantně zakročit proti pachateli. Samotné vybavení ovšem ještě nedává převahu a jistotu zdárného zákroku. Toto musí být podpořeno náležitým výcvikem a znalostmi členů prvosledových hlídek. V tomto směru byla vytvořena Útvarem policejního vzdělávání a služební přípravy metodická pomůcka „Aktivní útočník“, která slouží jako výukový materiál při vzdělávání policistů. Teoretické znalosti jsou pak doplněny praktickým výcvikem v rámci služební přípravy a prověřovány v rámci každoročních cvičení k situaci Amok, pořádaných jednotlivými krajskými ředitelstvími Policie ČR a jednou ročně i celorepublikovým cvičením „Rejvíz“, které slouží k porovnání kvality výcviku prvosledových hlídek v rámci celé České republiky.

V třetí rovině se pak jedná o činnosti jednotlivých složek IZS na místě události poté, co je eliminován aktivní útočník. V této fázi, která bude pravděpodobně trvat nejdéle, je potřeba na místě události poskytnout první pomoc

všem zraněným osobám, dále řádně zajistit celé místo události pro následnou dokumentaci, včetně zjištění totožnosti všech přítomných osob, zajistit bezpečnost zakročujících příslušníků IZS, poskytnout následnou zdravotní a psychologickou péči přítomným osobám a mnoho dalších úkonů, které budou vyplývat dle místa a situace. Především poskytnutí první pomoci zraněným osobám bude problematickou záležitostí, protože toto bude potřeba učinit v co nejkratším čase. A zatímco příslušníci Policie ČR mají povinnost provést úkon stanovený zákonem, příslušníci ZZS tuto povinnost zákonem stanovenou nejen, že nemají, ale naopak mají, dle zákona, možnost odmítnout poskytnutí přednemocniční neodkladné péče v případech, kdy by při poskytování této péče byly bezprostředně ohroženy životy nebo zdraví členů výjezdové skupiny ZZS. Přitom právě v případech Amok, kde může být velké množství zraněných osob, rozhodují často vteřiny o tom, zda zraněný přežije. Proto se domnívám, že v tomto ohledu by bylo potřeba změnit právní úpravu a zahrnout členy ZZS pod služební zákon a stanovit jim povinnost poskytnout přednemocniční neodkladnou péči. Následně provádět proškolení a vycvičení členů ZZS pro tyto případy útoků, vybavit je balistickou ochranou a v součinnosti s druhosledovými hlídkami, které jim zajistí bezpečnost, jim umožnit provádět neodkladnou péči i v době, kdy budova není prohlášena za bezpečnou. Prohlášení prostoru za bezpečný, je totiž spojeno nikoliv jen s eliminací střelce, ale s celkovým uzavřením prostoru a jeho prohledáním, zda se v něm nenacházejí další útočníci nebo nástražné výbušné zařízení. Toto může ovšem vzhledem k rozsáhlosti objektu, kde by k útoku došlo, trvat značně dlouhou dobu, kterou ovšem zraněné osoby nemají.

Osobně jsem během této práce dospěl k závěru, že koncepce prvosledových hlídek je krok správným směrem, která pomáhá snížit rizika a následky útoků aktivních útočníků. Nicméně, jak se vyvíjí společnost a technologie, je potřeba i nadále rozvíjet možnosti a vybavení prvosledových hlídek, aby nedošlo k tomu, že prvosledové hlídky zaostanou několik kroků za aktivními útočníky. Je potřeba zajistit hlídkám kvalitní vybavení, výzbroj a patřičný pravidelný výcvik, který jim umožní zvládnout tak náročnou situaci. Rozhodně by se nemělo stát, že se spokojíme s tím, že zde máme vycvičený pouze určitý počet členů prvosledových hlídek. Jejich zřízením sice došlo

k jakémusi vytvoření mezičlánku mezi policisty služby pořádkové policie a policisty speciálních útvarů, ale je potřeba si uvědomit, že balistickou ochranou, dlouhými zbraněmi a patřičným výcvikem by měli disponovat všichni policisté v přímém výkonu služby. Mnohdy dochází k tomu, že policisté prvosledových hlídek jsou ve výcviku upřednostňováni na úkor ostatních policistů. Toto ovšem není pouze chybou instruktorů nebo vedoucích oddělení, ale spíše systémovou chybou, jak jsou výcviky pro jednotlivé skupiny policistů nastaveny, množstvím práce, která je po policistech požadována, časovou dotací pro výcviky a dalšími faktory. Jakákoliv policejní hlídka se může dostat do situace, kdy přijede na místo události, kdy se bude jednat o situaci Amok a bude povinna provést zákrok, bez ohledu na to, jestli se jedná o prvosledovou hlídku či nikoliv.

Seznam použité literatury

HRAZDÍRA, Ivo a kol. *Základy metodiky a výcviku a taktiky služebních zákroků*. 1. vydání, PA ČR, Praha 1996, ISBN 80-85981-25-4.

LINHART, Petr a Bohumil ŠILHÁNEK, *Ochrana obyvatelstva v Evropě*; Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Praha, 2005. ISBN 80-86640-55-8.

MARTÍNEK, Bohumír a Petr LINHART. *Ochrana obyvatelstva studijní materiál k modulu E*; Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Praha, 2006.

ŠILHÁNEK, Bohumil a Josef DVORÁK. *Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80-86640-12-4

VALÁŠEK, Petr. *Možný scénář postupu vybrané školy při jejím napadení aktivním útočníkem*. Praha, 2020. Bakalářská práce. Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostně právní, Katedra profesní přípravy, Vedoucí práce PaedDr. Ing. Jan Zelinka Ph.D.

Zákon č. 273/2008 Sb., o *Policii České republiky* v posledním znění,

Zákon č. 40/2009 Sb., *Trestní zákoník* v posledním znění

METODICKÁ PŘÍRUČKA č. 1/2017 *ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k používání donucovacích prostředků a zbraně příslušníky Policie České republiky* [online]. PP ČR, ředitelství služby pořádkové policie: Sbírka interních aktů řízení, [cit. 18. 1. 2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

Ochrana měkkých cílů - Ministerstvo vnitra České republiky, [online]. MVCR: Bezpečnostní politika. [cit. 15. 7. 2019]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>

Pokyn PP č. 130/2020 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti [online]. PP ČR, policejní prezident: Sbíрка interních aktů řízení, [cit. 18. 1. 2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

Pracovní tým TAKTIKA, *Aktivní útočník (zákrok proti nebezpečnému pachateli)*, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy Policie ČR, [cit. 25. 8. 2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/> ÚPVSP, ředitel: Metodické materiály, č.01/2016

STČ – 14/IZS *Amok-útok aktivního střelce* [online]. HZS ČR, dokumentace IZS, Typové činnosti [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

ZPPP č. 156/2008 o zabezpečení, přidělování a nošení služebních zbraní, střeliva a munice v Policii České republiky [online]. PP ČR, policejní prezident: Sbíрка interních aktů řízení. [cit. 18. 1. 2021] Dostupné z: intranet PČR, <http://esiar.pcr.cz/kniha/siar/>

Aktuálně.cz, Rekonstrukce: Krvavý hon na teenagery trval 90 minut, *Aktuálně.cz*. [online]. 24. 7. 2011. [cit. 02. 02. 2021] Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/rekonstrukce-krvavy-hon-na-teenagery-trval-90-minut/r~i:article:708277/>

Analýza pěti aspektů vyplývajících z události v Uherském Brodu, Ministerstvo vnitra České republiky. MVČR – odbor bezpečnostní politiky 2019, [cit. 19. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-138106-2-obp-2019-priloha.aspx>

Blažek, Vojtěch, iDnes, Bomba na škole: Policie zatkla milovníka násilí, *iDnes.cz* [online], 25. 3. 2009, [cit. 8. 9. 2021] čerpáno z: <https://archiv.ihned.cz/c1-36390350-bomba-na-skole-policie-zatkla-milovnika-nasili>

Deník.cz. VIDEO: Střelba na škole v Rusku. Zemřelo několik lidí, studenti skákali z oken, *deník.cz* [online]. 20. 9. 2021, [cit. 30. 9. 2021], Dostupné z: Zdroj: https://www.denik.cz/ze_sвета/rusko-univerzita-strelba-mrtvi-20210920.html

Heckler & Koch, *Military & Law Enforcement*, [online], [cit. 23. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.heckler-koch.com/en/products/military.html>

Hodina pravdy: masakr na střední škole Columbine, Česká televize-ČT 2, vysíláno dne 29. 10. 2008, 50 minut. [cit. 2. 2. 2021] Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ltkY__eY-WA

HOLUBOVÁ, Michaela, Andrew Kehoe: Na školní masakr se připravuje celý rok! *Epochplus* [online] 10. 9. 2016. [cit. 19. 1. 2021] Dostupné z: <https://epochplus.cz/andrew-kehoe-na-skolni-masakr-se-pripravuje-cely-rok/>

iDnes.cz, Patý den soudu s breivickem, *iDnes.cz* [online]. 20. 4. 2012, [cit. 02. 02. 2021] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/paty-den-soudu-s-breivickem.A120420_121609_zahranicni_aha

iDnes.cz, Do redakce francouzského týdeníku vpadli útočníci, zabili dvanáct lidí, *iDnes.cz* [online], 7. 1. 2015. [cit. 2. 2. 2021] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/pariz-strelba-mrtvi.A150107_121609_zahranicni_bse

iDnes.cz, Útočník zabil v novozélandských mešitách 50 lidí, přes čtyřicet je zraněno, *iDnes.cz* [online], 15. 3. 2019. [cit. 6. 2. 2021], Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/mesita-novy-zeland-christchurch-strelba.A190315_044015_zahranicni_jn

iDnes.cz, Střelba na škole v ruském Permu má šest obětí. Studenti skákali z oken, *iDnes.cz* [online], 20. 9. 2021, [cit. 30.9.2021], Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/rusko-strelba-univerzita-perm.A210920_090731_zahranicni_bro

MAJOR, Dan, June 11, 1964: *Guns Do not Kill People; A Flamethrower, a Mace and a Lance Kill People (Cologne School Massacre)*, *Hystory & Headlines* [online] 11. 6. 2016. [cit. 19. 1. 2021] Dostupné z: <https://www.historyandheadlines.com/june-11-1964-guns-kill-people-flamethrower-mace-lance-kill-people-cologne-school-massacre/>

SMETÁK, Adam, Masakr na Columbine High School aneb den, kdy dvojice mladíků obrátila zbraně proti vlastním spolužákům, *Refresher.cz*, [online], 16. 1. 2016. [cit. 2. 2. 2021] Dostupné z: <https://refresher.cz/30791-Masakr-na-Columbine-High-School-aneb-den-kdy-dvojice-mladiku-obratila-zbrane-proti-vlastnim-spoluzakum?gdpr-accept=1>

Novinky.cz, Střelba na permské univerzitě si vyžádala osm mrtvých, studenti vyskakovali z oken, *novinky.cz* [online]. 20. 9. 2021, [cit. 30. 9. 2021], Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/strelba-na-permske-univerzite-si-vyzadala-ctyri-zranene-studenti-vyskakovali-z-okna-40372547>

Wikipedie.cz, Útok kamionem na vánočních trzích v Berlíně, *Wikipedie.cz* [online], 26. 1. 2021. [cit. 2. 2. 2021] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Atok_kamionem_na_v%C3%A1no%C4%8Dn%C3%ADch_trz%C3%ADch_v_Berl%C3%ADn%C4%9B

Wikipedie.cz, Teroristický útok ve Vídni 2020, *Wikipedie.cz* [online]. 15. 3. 2019, [cit. 6. 2. 2021], Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Teroristick%C3%BD_%C3%BAtok_ve_V%C3%ADdni_2020

SeznamZpravy.cz, Ve Vídni zabíjel 20letý muž předčasně propuštěný z vězení. Chtěl k IS, *SeznamZpravy.cz*. [online]. 2. 11. 2020, [cit. 06. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pri-utoku-na-synagogu-ve-vidni-byl-vazne-zranen-policista-127276>

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

FBI – Federal Bureau of investigation

HZS – Hasičský záchranný sbor

IOS – integrované operační středisko

IZS – integrovaný záchranný systém

MBP – mobilní bezpečná platforma

PCO – pult centralizované ochrany

Policie ČR – Policie České republiky

SMS – short message servise, krátká textová zpráva

STČ – soubor typových činností

SKPaV – Služba Kriminální Policie a Vyšetřování

ZZS – zdravotní záchranné služba